

Pedagogické fakulta Univerzity Hradec Králové
Fakulta financí a účetnictví Vysoké školy ekonomické v Praze
Katedra Teorii i Filozofii Wychowania Uniwersytetu Zielonogorskiego
Časopis Media4u Magazine

Media and Education 2014

Média a vzdělávání 2014

Sborník recenzovaných příspěvků mezinárodní vědecké konference
Reviewed Papers of the International Scientific Conference

Josef Šedivý – Jan Chromý – Mirosław Kowalski

Neprošlo jazykovou úpravou.
Kvalita obrázků a grafů je dána kvalitou autorských podkladů.

**VŠECHNY PŘÍSPĚVKY VE SBORNÍKU JSOU RECENZOVÁNY
DVĚMA NEZÁVISLÝMI RECENZENTY**

Sborník je připraven pro oboustranný tisk na formát A4

Vydal / Published by: **Extrasystem Praha © 2014**
Ediční řada / Series: **Didaktika, pedagogika/Didactics, Pedagogy**

Svazek / Volume: **15**

ISBN 978–80–87570–20–3

VĚDEČTÍ GARANTI MEZINÁRODNÍ VĚDECKÉ KONFERENCE

SCIENTIFIC GUARANTORS OF THE CONFERENCE

prof. Ing. Radomír Adamovský, DrSc. – CZ	doc. PhDr. Ivana Šimonová, Ph.D. – CZ
prof. Ing. Ondřej Asztalos, CSc. – CZ	Mgr. Anica Djokič, MBA – SRB
prof. Ing. Ján Bajtoš, CSc., Ph.D. – SK	PaedDr. PhDr. Jiří Dostál, Ph.D. – CZ
prof. PhDr. Martin Bílek, Ph.D. – CZ	Donna Dvorak, M.A. – USA
prof. Ing. Pavel Cyrus, CSc. – CZ	PhDr. Marta Chromá, Ph.D. – CZ
prof. Ing. Rozmarína Dubovská, DrSc. – SK	Ing. Jan Chromý, Ph.D. – CZ
prof. Valentina Ilganayeva, doktor nauk – UA	Mgr. Ing. Olga Jurášková, Ph.D. – CZ
prof. Dr. Hab. Mirosław Kowalski – PL	PhDr. Jana Kantorová, Ph.D. – CZ
prof. PhDr. Libor Pavera, CSc. – CZ	Dr. Ewa Kowalska – PL
prof. Dr. Hab. Ing. Kazimierz Rutkowski – PL	Ing. Alena Králová, Ph.D. – CZ
prof. PhDr. Ing. Ivan Turek, CSc. – SK	Ing. Lucia Krištofiaková, Ph.D. – SK
doc. PaedDr. René Drtina, Ph.D. – CZ	Ing. Katarína Krpáľková–Krelová, Ph.D. – SK
doc. Ing. Vladimír Jehlička, CSc. – CZ	Ing. Mgr. Josef Šedivý, Ph.D. – CZ
doc. Ing. Pavel Krpálek, CSc. – CZ	Ing. Eva Tóblová, Ph.D. – SK
doc. PaedDr. Martina Maněnová, Ph.D. – CZ	Ing. et Ing. Lucie Sára Závodná, Ph.D. – CZ
doc. Ing. Marie Prášilová, CSc. – CZ	PhDr. Jan Závodný Pospíšil, Ph.D. – CZ

ORGANIZAČNÍ VÝBOR KONFERENCE

CONFERENCE ORGANIZING COMMITTEE

Ing. Jan Chromý, Ph.D. – CZ	Ing. Alena Králová, Ph.D. – CZ
doc. PaedDr. René Drtina, Ph.D. – CZ	Ing. Katarína Krpáľková–Krelová, Ph.D. – CZ
Ing. Mgr. Josef Šedivý, Ph.D. – CZ	prof. Dr. Hab. Mirosław Kowalski – PL

EDITOŘI ELEKTRONICKÉHO VYDÁNÍ

EDITORS OF ELECTRONIC EDITION

Ing. Mgr. Josef Šedivý, Ph.D. – CZ
Ing. Jan Chromý, Ph.D. – CZ
prof. Dr. Hab. Mirosław Kowalski – PL

NEZÁVISLÍ RECENZENTI

INDEPENDENT REVIEWEWS

prof. PhDr. Libor Pavera, CSc. – CZ

doc. Ing. Petr Hájek, Ph.D. – CZ

doc. PaedDr. Mária Pisoňová, Ph.D., mim. prof. – SK

doc. Ing. Miroslav Rotport, CSc. – CZ

doc. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. – CZ

doc. PhDr. Milada Šmejcová, CSc. – CZ

doc. PhDr. Jan Trnka, CSc. – CZ

Ing. Kateřina Berková, Ph.D. – CZ

Ing. Marie Fišerová, Ph.D. – CZ

Ing. Václav Hofman, Ph.D. – CZ

Ing. Lucia Krištofiaková, PhD. – SK

Ing. Mgr. Josef Šedivý, Ph.D. – CZ

Ing. Katarína Tináková, Ph.D. – SK

Ing. Eva Tóblová, PhD. – SK

Ing. et Ing. Lucie Sára Závodná, Ph.D. – CZ

PhDr. Jan Závodný Pospíšil, Ph.D. – CZ

Organizační výbor mezinárodní vědecké konference Média a vzdělávání 2014 touto cestou děkuje všem recenzentům za ochotu a čas, který věnovali zpracování recenzních posudků.

OBSAH

TABLE OF CONTENTS

BERKOVÁ Kateřina – HOLEČKOVÁ Lenka	1
Komunikační dovednosti jako faktor úspěchu pro uplatnění na trhu práce Communication skills as a key factor of successful entry to the labour market	
FIALOVÁ Jana	5
Nastává doba proměny edukačního procesu Now is the time changes of the educational process	
CHROMÝ Jan – DVORAK Donna	9
Vzdělávání v oblasti e-businessu – Možnosti integrace systémů ERP ve franchisingu Education in the field of e-Business – Possibilities of integration ERP systems in Franchising	
KRÁLOVÁ Alena	13
Hodnocení vybraných ekonomických učebnic v souvislosti s globální výchovou Evaluation selected economic textbooks with regard to global education	
KRPÁLKOVÁ KRELOVÁ, Katarína	18
Využitie modernej didaktickej techniky k rozvoju prezentačných a komunikačných zručností budúcich učiteľov ekonomických predmetov Use modern teaching techniques to develop presentation and communication skills future teachers of economic subject	
MÁCHOVÁ Renáta – LNĚNIČKA Martin	22
Využívání technologií cloud computingu pro podporu vzdělávání a komunikace The use of cloud computing technologies for the support of education and communication	
TÓBLOVÁ Eva	26
Inovácia kurzu školský manažment – Tvorba elektronického kurzu v LMS Moodle Innovation course school management – Creating the electronic course in LMS Moodle	
TURNEROVÁ Lenka	30
Analýza stavu vzdělávání v oblasti franchisingu v České republice Analysis of the state of education on franchising in the Czech republic	

Media a vzdělávání 2014 – Media and Education 2014-12-13
ISBN 978-80-87570-20-3

KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI JAKO FAKTOR ÚSPĚCHU PRO UPLATNĚNÍ NA TRHU PRÁCE

COMMUNICATION SKILLS AS A KEY FACTOR OF SUCCESSFUL ENTRY TO THE LABOUR MARKET

Kateřina BERKOVÁ – Lenka HOLEČKOVÁ

Abstrakt: *Příspěvek je zaměřen na možnosti podpory komunikačních dovedností absolventů v sekundárním stupni vzdělávání. Zabývá se využitím a přínosy projektové metody ve vztahu k rozvoji komunikačních kompetencí absolventa.*

Abstract: *The paper deals with possibilities of graduates' communication skills development on the secondary level of education. It also presents possibilities and contribution of project method in relation to graduates' communication competencies development*

Klíčová slova: *komunikační kompetence, projektová metoda, sekundární vzdělávání.*

Keywords: *Communication Competencies, Project Method, Secondary Education.*

Úvod

Uspěť na trhu práce vyžaduje nejenom se odborně profilovat prostřednictvím oborů vzdělání na středních školách či dále na vysokých školách, ale také si rozvíjet tzv. měkké dovednosti, klíčové kompetence, mezi které se řadí i komunikační dovednosti. Komunikace v sobě ztělesňuje velké množství aspektů, které mají vazbu na rétorickou oblast, verbální i neverbální oblast komunikace. Komunikace je velmi úzce spojena s prezentačními dovednostmi, schopností prodat nápad a realizovat se nejenom v rámci vzdělávání, ale zejména na trhu práce, v podnikové sféře, která je pro každého absolventa ekonomického oboru lákadlem. Uspěť tedy znamená být i schopen komunikovat, naslouchat, přijímat informace a dokázat je racionálně použít a pracovat s nimi. Tyto schopnosti jsou dnes velice preferované zaměstnavateli. Absolvent by s nimi měl disponovat, což také částečně závisí na přístupu a metodách, které jsou uplatňovány na různých stupních vzdělávání.

Pro rozvoj uvedených aspektů komunikace, včetně schopnosti prezentovat své myšlenky, je velice efektivní metodou projektové vyučování, které se v tomto ohledu osvědčilo. Projektová metoda vyžaduje týmovou spolupráci, přičemž je důležité, aby si žáci identifikovali týmové role a následně řešili zadaný problém či úkol. Žáci se přizpůsobují kooperaci, učí se vzájemnému respektu a pochopení vůči ostatním členům týmu. Utváří si schopnost plánovat jednotlivé činnosti, hospodařit s časem a

systematicky předkládat výsledky své práce. Tyto schopnosti z pohledu potenciálních zaměstnavatelů jsou nesmírně důležité.

Cílem tohoto příspěvku je poukázat na využití projektové metody a její přínosy v oblasti rozvoje komunikačních dovedností žáků. V příspěvku jsou uvedeny zkušenosti s projektovou metodou, která byla uplatněna v ekonomických předmětech na obchodní akademii, ve formě projektového dne. Jsou zde uvedeny vzdělávací cíle, zaměření projektového vyučování a jeho organizace a zpětná vazba v podobě spokojenosti žáků s touto školní akcí, včetně srovnání spokojenosti mezi dvěma uskutečněnými ročníky.

Komunikace jako faktor úspěchu

Mezi základní komunikační dovednosti, které by neměly chybět absolventům při vstupu na trh práce, ale ani při navazujícím studiu na vysokých školách, lze zařadit zejména (DeVito, 2008, s. 28):

- **dovednost prezentovat sebe sama** jako sebejistého, sympatického, přístupného a důvěryhodného člověka,
- **dovednost vztahová** týkající se navazování přátelských vztahů, spolupráce s kolegy, ale i udržování vazeb s rodinnými příslušníky,
- **dovednost vést rozhovory a pohovory**, která umožňuje komunikovat s druhými za účelem získat informace, ale i **úspěšně se předvést při ucházení se o nové místo, efektivně se účastnit řady různých typů rozhovorů a pohovorů**,
- **dovednost komunikovat v malé skupině a vůdcovská dovednost** pomáhají být efektivním členem nebo vůdcem různě zaměřených skupin,
- **dovednost prezentace** týkající se umění sdělovat informace jak malým, tak velkým skupinám posluchačů a ovlivňovat jejich postoje a chování.

Bez uvedených komunikačních dovedností se lze jen stěží obejít. Komunikace se přitom skládá z více vrstev. Řečník vypovídá mnohé nejen svými slovy, ale i svým neverbálním chováním. Posluchač (či komunikační partner) tyto signály přijímá, což výrazně ovlivňuje jeho další komunikaci, chování, postoj k mluvčímu a k obsahu sdělení (Alhoff, D., Allhoff, W., 2008, s. 16). Podstatné je přitom sladit verbální a neverbální sdělení tak, aby byly myšlenky mluvčího co nejlépe vyjádřeny a vyřčená slova byla neverbální komunikací vhodně zdůrazněna či doplněna, nikoli však popřena.

K rozvoji komunikačních dovedností mohou napomoci metody aktivního učení uplatnitelné při vzdělávacím procesu žáků. Jsou jimi postupy a procesy, pomocí kterých přijímá žák s aktivním přičiněním informace a na jejichž základě si vytváří své vlastní úsudky (Sitná, 2009, s. 9). Možností, jak aktivní učení rozvíjet, je celá řada. Jedná se zejména o různorodou škálu aktivizujících metod výuky, jakými jsou různé formy diskusí, ústních prezentací, debat, hraní rolí, simulací a týmových cvičení, případových studií, prací na projektech a dalších aktivit (Jarošová, Lorencová, 2007, s. 62). Tyto metody vycházejí z reálných situací a problémů a vyžadují aktivní zapojení studentů.

V textu je dále představena zkušenost s projektovou metodou vyučování, která vytváří didaktické situace podněcující žáky k přirozenému rozvoji schopností, dovedností a zkušeností, které jsou významné pro jejich pracovní i osobní život.

Zkušenosti s využitím projektové metody v pedagogické praxi

Projektová metoda může nabývat různých forem. V pedagogické praxi na Obchodní akademii v Praze 6 byla projektová metoda implementována do vzdělávacího programu. Tato metoda byla uskutečňována ve formě projektového dne, se zaměřením na propojenost obsahu odborných ekonomických předmětů, který se vždy konal na konci školního roku v červnu a byl určen třetím ročníkům. První ročník projektového dne byl zahájen v červnu 2010 a opakovaně se konal v tomto období další dva roky.

Tato školní akce umožňuje efektivně využívat aktivizující vyučovací metody a lépe tak rozvíjet klíčové kompetence, bezesporu také komunikační dovednosti žáků. Zařazení projektového dne do vzdělávacího programu vyžadovalo naformulovat **výsledky vzdělávání**, kterých by mělo být touto metodou dosaženo. Zde jsou nastíněny výsledky vzdělávání v podobě výchovných cílů, které přispívají k formování osobnosti jedince:

- aktivně řešit problémovou situaci, početní a aplikační úlohy,
- kriticky promýšlet různé alternativy řešení,
- pracovat v týmu, rozdělit úkoly mezi členy a hospodařit s časem, zvládat konfliktní situace mezi členy týmu, písemnou formou zpracovat klíčové výsledky řešení,
- vhodným způsobem verbálně i neverbálně komunikovat a prezentovat výsledky, naslouchat a přijímat názory druhých, přijímat kritiku a učinit sebekritiku.

Projektový den byl organizován skupinově. Žáci se rozdělili do pětičlenných týmů a vylosovali si téma případové studie, kterou v průběhu 3,75 hodin vypracovávali. Případová studie se týkala propojení účetní a ekonomické problematiky se zaměřením na konkrétní účetní kategorii – problematiku zásob, dlouhodobého majetku či personálních činností. Týmy mohly používat dostupnou literaturu, své studijní materiály, učebnice a internetové zdroje, čímž docházelo k podpoře funkční a informační gramotnosti žáků (Berková, 2010). Organizace projektového dne byla rozdělena do čtyř základních etap:

- **příprava projektového dne a vstupní pilotáž** (žáci byli dopředu seznámeni s organizací školní akce);
- **vlastní realizace řešení** (žáci v týmu řešili případovou studii, čímž se na ně zvyšovaly nároky v oblasti komunikace, spolupráce a systematického řešení, dále v oblasti písemného projevu prostřednictvím powerpointové prezentace, na níž měli zachytit nejdůležitější momenty svého řešení);
- **ústní prezentace výsledků řešení** (obhajoba a věcná argumentace výsledků, zapojení všech členů, prokázání odbornosti a pružné reakce při diskusi, trénink verbální i neverbální komunikace);
- **vyhlášení výsledků a zhodnocení projektového dne.**

Z hlediska sledování klíčových kompetencí se nejčastěji objevovaly nedostatky v oblasti komunikace. Žáci nedokázali vhodným způsobem souvisle prezentovat výsledky, nedokázali vybrat nejdůležitější momenty z výsledků svého řešení. Občas nebyli schopni zodpovědět dotazy komise při diskusi, což ale nasvědčuje o nedostacích v jejich odborném profilu.

Žáci měli také možnost zhodnotit dle svého uvážení projektový den. Následující tabulka 1 zachycuje hodnocení projektového dne žáky z roku 2012 a 2011, kdy jsme se žáků

dotazovali, zda **splnil projektový den jejich představy**. Přípomínky žáků a jejich náměty byly po každém uskutečněném ročníku zohledněny.

Tabulka 1: Srovnání spokojenosti žáků s projektovým dnem v roce 2012 a 2011

Ročník	Rozhodně ano	Ano, ale mám výhrady	Spíše ne	Rozhodně ne
2011	22%	55%	17%	6%
2012	51,6%	43,8%	4,7%	0%

Zdroj: Berková (2010, s. 31), vlastní šetření

Žáci projektový den hodnotili jako zdařilou a přínosnou školní akci. Byli spokojeni s použitými metodami. Jako přínos vnímali prezentování výsledků před komisí zejména z důvodu přípravy na maturitní zkoušku a také možnost vyhledávání informací z dostupných zdrojů (Berková, 2010, s. 31). Projektová metoda je přínosnou metodou nejenom pro posílení komunikačních dovedností žáků, ale také pro zvýšení zájmu žáků o dané studium.

Závěr

Příspěvek představil praktickou zkušenost s projektovou metodou, která vhodně podněcuje rozvoj komunikačních dovedností žáků, bez nichž se na trhu práce jen stěží obejdou. Pomáhá jim mimo jiné prezentovat sebe sama a svá řešení, spolupracovat se svými spolužáky v týmu, obhájit své nápady, ale i naslouchat a přijmout řešení druhé strany. Jako jednu z forem aktivního učení lze zařazení projektové metody do výuky doporučit.

Literatura

- (1) ALLHAFF, D., ALHOFF, W. *Rétorika a komunikace*. Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2283-2.
- (2) BERKOVÁ, K. *Význam projektového vyučování v rozvoji klíčových kompetencí*. Media4u Magazine [online], 2010. s. 28-32. [cit. 2014-10-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.media4u.cz/mm032010.pdf>>.
- (3) DEVITO, J. *Základy mezilidské komunikace*. Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2018-0.
- (4) JAROŠOVÁ, E., LORENCOVÁ, H. a kol. *Rozvoj sociálně psychologických a pedagogických dovedností*. VŠE, 2007. ISBN 978-80-245-1282-2.
- (5) SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování*. Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-246-1.

Příspěvek je zpracován jako výstup výzkumného projektu Fakulty financí a účetnictví VŠE, který je realizován v rámci institucionální podpory VŠE IP100040.

Kontaktní adresa

Ing. Kateřina Berková, Ph.D., Ing. Lenka Holečková
katedra didaktiky ekonomických předmětů
Fakulta financí a účetnictví
Vysoká škola ekonomická v Praze
nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3
e-mail: katerina.berkova@vse.cz, lenka.holeckova@vse.cz

NASTÁVÁ DOBA PROMĚNY EDUKAČNÍHO PROCESU

NOW IS THE TIME CHANGES OF THE EDUCATIONAL PROCESS

Jana FIALOVÁ

Abstrakt: *Příspěvek uvádí nové trendy ve vzdělávání, které jsou výsledkem očekávaných technologií v edukačním procesu. Zmiňuje také překážky rozvoje nových technologií v příštích letech. Zamýšlí se nad změnou role učitele. Upozorňuje na negativní dopady používání moderních technologií na žáky.*

Abstract: *This paper presents the new trends in education, which are the result of anticipated technologies in the educational process. It also mentions barriers to the development of new technologies in next few years. It reflects on the changing role of the teacher. It draws attention to negative effects of using of modern technologies to students.*

Klíčová slova: *moderní technologie, nové trendy, vzdělávání, tablet, učitel.*

Keywords: *modern technology, new trends, education, tablet, teacher.*

Úvod

V posledních letech zaznívá z úst pedagogů napříč různými stupni vzdělávání kritika úrovně znalostí a schopností žáků a studentů. Hlavním problémem při vyučování je v dnešní době nesoustředěnost žáků, špatná pozornost a neaktivita. Pokud výuka ve školách probíhá klasickými metodami, žáci se nudí. Obklopuje nás digitální prostředí, využíváme moderní technologie v běžném životě.

Nastává doba proměny edukačního procesu i proměny role učitele. Tyto změny nejsou však živelné, ale postupné, a to z několika důvodů:

- vybavenost škol potřebným zařízením a s tím spojená finanční náročnost nejen pro školu a pedagogy, ale i pro žáky,
- další vzdělávání pedagogů zejména v oblasti ICT, které může být problematické pro vyšší věkovou skupinu učitelů,
- časová náročnost na přípravu výukových materiálů i na přípravu organizace vyučovací hodiny.

Pro žáky ze sociálně slabých rodin může být požadavek na pořízení moderních zařízení diskriminačním handicapem. Školy jako příspěvkové organizace mají často potíže s finančním zajištěním běžného provozu. České školství je dlouhodobě podfinancované, jak uvádí OECD v dokumentu Education at a Glance 2014 [4].

1 Nové trendy ve vzdělávání

Bez ohledu na uvedené překážky rychlého nástupu moderních technologií do škol je třeba sledovat nové trendy ve vzdělávání. Jednu z nejvýznamnějších předpovědí, jak budou technologie v příštích letech ovlivňovat školství, každoročně obsahuje zpráva dvou amerických společností New Media Consortium a Consortium for School Networking (dříve Educause) pod názvem Horizon Report [1]. Tato předpověď je uznávána odborníky na celém světě a zabývá se školstvím na úrovni základních, středních i vysokých škol. Tento dokument v roce 2014 uvedl následující technologie, které mají mít zásadní vliv na vývoj vzdělávání, a to ve třech časových horizontech:

- 1 rok a méně: převrácená třída (flipped classroom) a analýza výukových výsledků (learning analytics),
- 2–3 roky: 3D tisk (3D printing) a hry a gamifikace (games and gamification),
- 4-5 let: sebekontrola (quantified self), virtuální asistent (virtual assistants), internet věcí (okamžité propojení webu s fyzickými objekty), nositelné technologie (např. Goole Glass, náramky monitorující fyzický stav).

Všechny uvedené technologie jsou v současné době pedagogické veřejnosti dobře známé. Mnohem důležitější však pro učitele je, k jakým novým trendům ve vzdělávání v budoucnosti tyto technologie povedou. Tento vývoj je specifikován do tří časových rozmezí:

- 1-2 roky: proměna role učitele směrem k využívání online a kombinovaných forem výuky, další vzdělávání učitelů směřující k široké znalosti ICT i sociálních sítí, strategie učení musí využívat mobilních technologií k propojení učení s reálným životem,
- 3-5 let: důraz na online vyučování a na využívání otevřených vzdělávacích zdrojů (OER), rozvíjení kolaborativní práce ve škole, možnost výuky mimo školu,
- 5 a více let: vývoj intuitivních technologií, ovládání zařízení a robotů např. hlasem či pohyby, proměna tradičního uspořádání školy a školního dne formou např. projektového vyučování nebo multidisciplinární výuky.

Zároveň je nutné znát překážky rozvoje těchto nových technologií, které dokument Horizon Report rozlišuje na překážky, které lze odstranit, dále na překážky obtížné s nejasným řešením a překážky těžko definovatelné. Jednou z překážek, které lze překonat, je tvorba autentických příležitostí k učení. Což znamená zařadit do výuky takovou problematiku, kterou žáci znají, protože se s ní setkávají mimo školu. Dostupnost vzdělávacích zdrojů, např. formou digitálních učebních materiálů, ještě neznámá, že jsou tyto zdroje využívány. Zároveň vzniká otázka, zda mají být tyto zdroje vytvořeny zadarmo. V souvislosti s využíváním rozsáhlých datových souborů se objevuje nutnost zvýšené ochrany soukromí. Jako překážka obtížně řešitelná se jeví udržení relevance formálního vzdělávání. Metody výuky založené na znalostech ztrácejí svůj smysl. Žáci musí být vybaveni nejen kognitivními kompetencemi, ale také nekognitivními, tzv. soft skills, které musí být integrovány do edukačního procesu, jinak je žáci budou muset získat sami v mimoškolním prostředí, tj. bez vlivu učitelů. Obtížnou překážkou se stává i způsob ověřování výukových výsledků při zavedení online výuky. Využívání her nejen ve výuce může ovlivnit chování žáka. Zároveň se může stát pro žáky obtížné odlišit realitu od hry.

2 Výukové materiály v rámci elektronické prezentace

Pokud to vybavení školy umožňuje, využívají učitelé ve vyučovacím procesu všech stupňů škol výukové elektronické materiály. Základem je technické vybavení učebny, kdy jádrem celého systému je počítač, ke kterému jsou připojeny další přístroje, nejčastěji interaktivní tabule, tablety, dataprojektory, příp. vizualizéry. Mezi nejčastější výukové materiály na školách patří videozáznamy, materiály pro interaktivní tabule, digitální učební materiály vytvářené na školách nejčastěji v rámci projektu EU Peníze školám, aplety pro zobrazení animací a simulací, didaktické počítačové hry. V neposlední řadě se využívají i dostupné informační zdroje na internetu.

Používání těchto výukových materiálů zpestřuje výuku s cílem motivovat žáky pro daný předmět. Z hlediska vývojové psychologie zejména žáci ve věku puberty či adolescence odmítají přímé výchovné působení, a je třeba používat metody výchovy a vzdělávání, které vedou ke vzbuzení zájmu těchto žáků. Tato mládež je pod velkým vlivem současných společenských trendů a využívání nových technologií je většině dospívajících velmi blízké. Moderní technologie tak často vedou ke sblížení učitelů se žáky, k důvěře a efektivní spolupráci. Žáci se často stávají spolutvárci výukového procesu.

3 Tablety nahrazují klasické učebnice

Na řadě základních a středních škol v České republice je klasická papírová učebnice nahrazována tablety. Neexistuje však jednotný postoj škol k využívání tabletů při vyučování a zejména k tomu, zda mít na tabletech volný přístup na internet nebo blokováný.

Tablety zprostředkovávají používání e-učebnic. Jde o jinou formu učebnice, která využívá moderní informační technologie. Nespornou výhodou e-učebnic je jejich okamžitý přístup k obrovskému množství informací pomocí hypertextových odkazů, kterému nemůže klasická kniha konkurovat. Z obecně známých výhod či nevýhod klasické učebnice a e-učebnice nelze dospět k jednoznačnému závěru, že klasická učebnice je přežitek, který je třeba v nejbližší době nahradit e-knihami. K tomuto zásadnímu kroku přistoupila Jižní Korea, která se rozhodla od roku 2015 proměnit všechny papírové učebnice a sešity na digitální. Základem tohoto přechodu bude možnost stažení potřebných knih a materiálů zcela zdarma prostřednictvím internetu.

Zcela jistě záleží na každém jedinci, kterou vlastnost učebnice upřednostňuje. Z dotazníkového šetření u vzorku 85 žáků druhého až čtvrtého ročníku obchodní akademie v Plzni vyplynulo, že 40 % z nich by nechtělo nahradit klasickou učebnici tabletem. Dotazovaní žáci nejčastěji uváděli, že jsou zvyklí na podtrhávání textu a vpisování poznámek. Přestože používání moderních informačních technologií je jim vlastní díky mobilům, notebookům, tabletům, učit by se jen z tabletů značná část z dotazovaných žáků nechtěla.

Psychologický pohled na používání moderních technologií není nijak optimistický. Odborníci nezpochybňují výhody využívání moderních komunikačních přístrojů, ale upozorňují i na jejich negativní dopady: dochází k redukci psané a mluvené řeči, dochází ke komunikačním problémům jedince odstraněním přímé komunikace, snižuje se socializace člověka a jeho citová výchova, vzniká možnost vzniku zánětu karpálního nervu při častém používání tabletu, nastává riziko zhoršení zraku, vzniká riziko

závislosti na elektronice, objevují se abstinenční příznaky, zhoršuje se schopnost delší dobu se soustředit.

Závěr

Celá řada škol přistoupila k zavádění tabletů do škol místo učebnic. Ukazuje se však, že ne vždy to přináší pozitivní účinky. Trvalé používání tabletů ve výuce, které se stává pro žáky samozřejmostí, je brzy nasytí a naopak vede ke snížení jejich motivace pracovat. Může rovněž dojít i ke zhoršení soustředěnosti. Role učitele se mění směrem k tomu, že musí vymyslet dobrý koncept vyučovací hodiny vedoucí k tomu, aby se žáci sami zapojili do výuky, vytvářeli nové obsahy, a třeba je i sdíleli. Vzniká potřeba školení zaměřených spíše pedagogicky a didakticky než technicky, protože základní uživatelské školení na školách zajistí dodavatelé hardwaru.

Literatura

- (1) Brdička, B. *Horizont Report 2014 pro základní a střední škol*. Metodický portál RVP.CZ [online]. 26. 8. 2014. [cit. 2014-11-10]. Dostupné z WWW: <<http://spomocnik.rvp.cz/clanek/19023/HORIZON-REPORT-2014-PRO-ZAKLADNI-A-STREDNI-SKOLY.html>>.
- (2) Javůrek, K. *Jižní Korea do roku 2015 nahradí všechny papírové učebnice tablety*. ZIVE.CZ [online]. 4. 7. 2011. [cit. 2014-11-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.zive.cz/bleskovky/jizni-korea-do-roku-2015-nahradi-vsechny-papirove-ucebnice-tablety/sc-4-a-157807/default.aspx>>.
- (3) Lepil, O. *Teorie a praxe tvorby výukových materiálů*. Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci 2010. ISBN 978-80-244-2489-7.
- (4) OECD. *Education at a Glance 2014* [online]. 2014. [cit. 2014-11-10]. Dostupné z WWW: <http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/education-at-a-glance-2014_eag-2014-en#page3>.
- (5) The New Media Consortium, Educause Learning Initiative. *Horizont Report 2014* [online]. 2014. [cit. 2014-11-10]. Dostupné z WWW: <<https://net.educause.edu/ir/library/pdf/HR2014.pdf>>.
- (6) The New Media Consortium, Educause Learning Initiative. *Horizont Report 2014 K-12 Edition* [online]. 2014. [cit. 2014-11-10]. Dostupné z WWW: <<http://cdn.nmc.org/media/2014-nmc-horizon-report-k12-EN.pdf>>.

Příspěvek je zpracován jako výstup výzkumného projektu Fakulty financí a účetnictví VŠE, který je realizován v rámci institucionální podpory VŠE IP100040.

Kontaktní adresa

Ing. Jana Fialová
Katedra didaktiky ekonomických předmětů
Vysoká škola ekonomická v Praze
Nám. W. Churchilla 4
130 67 Praha 3
Česká republika
E-mail: Fi.Jana@seznam.cz

VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI E-BUSINESSU – MOŽNOSTI INTEGRACE SYSTÉMŮ ERP VE FRANCHISINGU

EDUCATION IN THE FIELD OF E-BUSINESS – POSSIBILITIES OF INTEGRATION ERP SYSTEMS IN FRANCHISING

Jan CHROMÝ – Donna DVORAK

Abstrakt: *Příspěvek se zabývá možnou integrací systémů ERP se systémy CRM a SCM u franchisanta, možnostmi propojení systémů ERP u dvou a více franchisantů. Příspěvek ukazuje jednotlivé možnosti řešení.*

Abstract: *This paper deals with the possible integration of ERP systems with systems CRM, and SCM by franchisees, possibility of linking the ERP in two or more franchisees. The paper shows the different possible solutions.*

Klíčová slova: *franchising, ERP, SCM, CRM, informační systém, integrace.*

Keywords: *franchising, ERP, SCM, CRM, information system, integration.*

Úvod

Pro všechny druhy elektronického podnikání existují různé druhy a úrovně informačních systémů, které můžeme rozlišovat podle různých kritérií.

Významným kritériem pro rozlišování informačních systémů je komplexnost jejich řešení. Je možné vycházet z toho, že většina středních a velkých firem používá v rámci svého informačního systému systém ERP, který v některých případech může být velmi sofistikovaný, vyhovující vysokým požadavkům a poskytující velmi vysoký komfort širokému spektru i těch nejnáročnějších uživatelů. Firemní systémy ERP lze podle potřeby, zejména v oblasti firemních řetězců propojovat.

V rámci franchisingu existují dvě základní možné cesty, které se liší podle toho, zda je vhodné systémy ERP mezi sebou propojovat nebo nikoliv. Každá z těchto možností má své příčiny, ale také důsledky.

1 Systémy ERP

ERP definujeme jako aplikační systémy integrované do účinného nástroje, který je schopen pokrýt plánování a řízení všech klíčových interních podnikových procesů, a to na všech úrovních od strategické až po operativní (Sodomka, 2004).

Mezi nejdůležitější vlastnosti systémů ERP patří zejména: automatizace hlavních podnikových procesů, integrace podnikových procesů, sdílení dat, postupů a jejich standardizace, zpřístupňování informací v reálném čase.

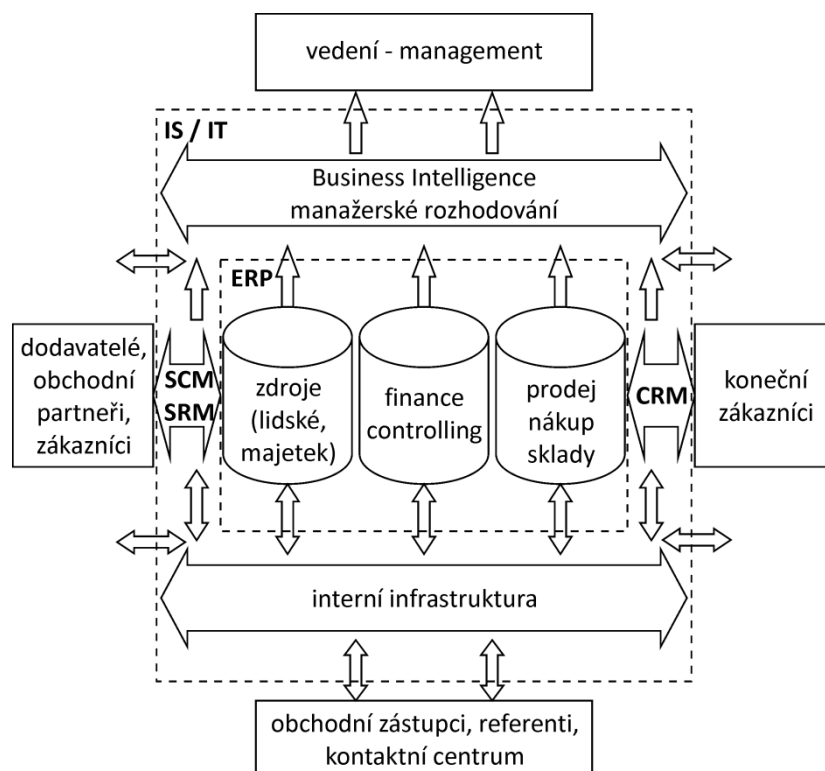
2 Integrace ERP s dalšími systémy (CRM, SCM)

Praxe si vyžaduje doplnění automatické komunikace mezi procesy integrovanými do ERP a oblastmi vybraných externích procesů. Toto doplnění, integrace, resp. provázání datových toků se týká zejména řízení vztahů se zákazníky (systémů CRM) a řízení dodavatelských řetězců (systémy SCM).

Triviálním a nejlevnějším řešením systémů podporujících všechny základní (elementárních) řídicí a administrativní operace probíhající v konkrétním podniku jsou kancelářské systémy, včetně textových a grafických editorů, tabulkových kalkulačků (Pour, 2002). Toto řešení může vyhovovat zpravidla pouze velmi malým firmám s velmi jednoduchými tokem probíhajícími procesy a velmi jednoduchému toku dat dané firmy. Současně také ale zmíněné kancelářské systémy tvoří velmi důležitou základní podporu jakýchkoliv jiných informačních systémů s různými integrovanými moduly.

Základní kancelářské systémy mají navíc ještě velmi důležitou funkci komunikační a slouží k podpoře elektronické pošty. Umožňují také poskytování všeobecných informací a instrukcí, většinou pomocí aplikací firemního intranetu.

Větší firmy zpravidla mívají složitější toky procesů a dat. To pochopitelně vede k vyšší integraci, projevující se doplňováním dalších modulů. Orientační možné celkové schéma aplikační architektury informačních systémů a technologií obchodní firmy je na obr. 1. Uvedené schéma znázorňuje zařazení systémů ERP do celkového informačního systému. Proto část označená ERP je v tomto schématu pojata pouze heslovitě. Aplikace, které podporují řízení externích vztahů se zákazníky, dodavateli apod. (CRM, SCM, SRM) se zpravidla označují jako aplikace s přidanou hodnotou (value-added) nebo tzv. front-office.

Obr. 1: Možná varianta aplikační architektury IS/IT obchodní firmy (Pour, 2002)

3 Možnosti integrace systémů ERP

Budeme vycházet z definice franchisingu - udělení povolení na prodej produktů nebo poskytování služeb v určité oblasti jednou firmou firmě jiné. V Evropě a v ČR se používá užší chápání pojmu franchising. Franchisingem se rozumí dlouhodobá smluvní spolupráce mezi nezávislými podnikateli - poskytovatelem franchisingu (franchisorem) a odběratelem franchisingu (franchisantem) - na základě které franchisor předává franchisantovi znalosti o vedení firmy a propůjčuje mu svou obchodní značku. Při spolupráci zůstává zachována samostatnost obou stran (Definice franchisingu, 2008).

3.1 Integrace systému ERP do IS u franchisanta (nové firmy)

Vytvoření a zavedení interní informační a komunikační infrastruktury je pro každou firmu důležitým cílem. Týmová spolupráce, sdílení a předávání přesných a aktuálních informací včas a na správné místo významně zvyšuje produktivitu práce jednotlivých zaměstnanců a tím i výkonnost celé firmy. K tomu můžeme připočítat významný potenciální posun v rámci firemní identity, zejména v těch částech, které se týkají firemní komunikace, firemní kultury a firemního designu.

Hlavním problémem systémů ERP je zvládnutí jejich integrace s ohledem na rozsah působnosti ve firmě. Problémy mohou nastávat později s kvalifikovaným využíváním v běžném řídicím provozu. Integrované systémy jsou komplikované vzhledem k počtu dílčích systémů a podmínce jejich kompatibility při řízení firmy (Pour, 2002).

3.2 Integrace systémů ERP franchisora a franchisanta

Samostatnost franchisora a franchisanta znamená, že systémy ERP těchto firem nejsou navzájem propojené, dokonce ani nemusí obsahovat stejné segmenty. V první řadě musíme řešit otázku účelnosti. Pro propojení systémů ERP mezi franchisorem a franchisantem nenacházíme, až na výjimky dostatek důvodů.

3.3 Integrace systémů ERP mezi franchisanty

Jednotliví franchisanti mohou mít zájem o integraci svých systémů spíše v ojedinělých případech, např. v rámci řetězců. Je nutné si uvědomit, že většinou jde víceméně o konkurenční vztahy. Přesto ale mohou nastat situace, kdy franchisanti mají zájem spolupracovat. Pokud takové zájmy existují, je nutné důkladně analyzovat celou situaci a v žádném případě nelze paušálně a bez analýzy rozhodnout o integraci jednotlivých systémů.

Závěr

Pro všechny franchisanty i franchisora má zaručeně význam integrace systémů ERP se systémy CRM, které výrazně podporují komunikaci a vztahy se zákazníky.

Pokud jsou franchisanti součástí nějakého konkrétního dodavatelského řetězce, je vhodné uvažovat o systému SCM. V jiném případě nemají tyto systémy pro franchisanta význam.

Integrace systému ERP do informačního systému firmy franchisanta je v každém případě vhodná. Potřebný rozsah a možnosti systému ERP přitom rostou s velikostí firmy.

Integrace systémů ERP mezi franchisorem a franchisanty nejsou obvyklé a v případě potřeby musí být jejich možná integrace zahájena důkladnou analýzou. Totéž platí pro integraci systémů ERP mezi dvěma a více franchisanty. K propojení systémů ERP by měly být primárně využívány možnosti, které poskytují systémy SCM.

Literatura

- (1) Definice franchisingu. *Franchising.cz: Nápadý pro vlastní firmu* [online]. 2008 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://franchising.cz/abc-franchisingu/4/definice-franchisingu/>
- (2) CHROMÝ, J. Elektronické podnikání: informace, komunikace, příležitosti. 1. vyd. Praha: Extrasystem, 2013. ISBN 978-80-87570-10-4.
- (3) POUR, J. Informační systémy a technologie v obchodě. In PRAŽSKÁ, L. – JINDRA, J. – a kol. Obchodní podnikání, Retail Management. Praha: Management Press, 2002. ISBN 80-7261-059-7.
- (4) SODOMKA, P.: *Analýza českého ERP trhu (1.část)* (online) c2004 (cit. 2006-11-26). Dostupné z: <http://www.cvis.cz/hlavni.php?stranka=novinky/clanek.php&id=139&PHPSESSID=0cddc956393d944bb5aaf5a481b43e39>.

V příspěvku jsou využity vybrané výsledky výzkumu webových stránek hotelů, na kterém spolupracují VŠH v Praze 8 a Uralská federální univerzita v Jekatěrinburgu.

Kontaktní adresa

Ing. Jan Chromý, Ph.D.
Katedra managementu
Donna Dvorak, M.A.
Katedra jazyků
Vysoká škola hotelová v Praze 8, s. r. o.
Svídnická 506
181 00 Praha 8
Česká republika
E-mail: chromy@media4u.cz
Tel.: 00420 283 101 124
E-mail: dvorak@vsh.cz
Tel.: 00420 283 101 131

HODNOCENÍ VYBRANÝCH EKONOMICKÝCH UČEBNIC V SOUVISLOSTI S GLOBÁLNÍ VÝCHOVOU

EVALUATION SELECTED ECONOMIC TEXTBOOKS WITH REGARD TO GLOBAL EDUCATION

Alena KRÁLOVÁ

Abstrakt: *Příspěvek se zabývá trendy ve výuce ekonomických předmětů v souvislosti s průřezovými tématy. Zabývá se hodnocením globální výchovy v učebnicích ekonomiky podle současných trendů. Uvádí možnosti, jak učebnice hodnotit. Na základě kvalitativní obsahové analýzy učebních textů naznačuje, kde jsou jejich klady a zápory.*

Abstract: *The paper describes the trends in education of economic subjects in connection with crosscutting themes. It deals with the evaluation of global education in economics textbooks according to current trends. It presents the opportunities how to evaluate textbooks. On the basis of the qualitative content analysis of textbooks shows us their positives and negatives.*

Klíčová slova: *globální výchova, učebnice, ekonomika.*

Keywords: *global education, textbooks, economics.*

Úvod

V českém školském systému je zajištěno ekonomické vzdělání na všech středních školách. Úroveň uvedeného vzdělání středoškolské mládeže výrazně ovlivňuje předmět ekonomika, proto patří mezi povinné odborné, ale i všeobecně vzdělávací předměty.

Trendy ve výuce ekonomických předmětů

V souvislosti s novými vzdělávacími standardy vyplývající z Boloňského procesu a Lisabonské strategie je vytvářena v posledních letech s ohledem na novou kurikulární strategii řada zajímavých učebních ekonomických materiálů. Obsahová náplň předmětu ekonomika v České republice, je velmi blízká moderním tendencím výuky ekonomiky na středních školách v rakouském/evropském pojetí. Podobné jsou cíle uvedeného učiva vyjádřené v kompetencích, stejně tak uspořádání učiva. Je zde též kladen velký důraz na rozvoj mezipředmětových vztahů a rozvoj průřezových témat (Králková, Novák, 2014, s. 24-28, 50-66).

Průřezová témata

V rámcových vzdělávacích programech je vyčleněna strukturace obsahu učiva včetně tzv. průřezových témat. U oboru vzdělání 63-41-M/02 Obchodní akademie figurují následující průřezová témata: *Občan v demokratické společnosti – výchova k uvědomělému občanství, Člověk a životní prostředí – environmentální výchova, Člověk a svět práce – výchova k podnikavosti a orientaci na trhu práce, Informační a komunikační technologie – počítačová a informační gramotnost* (Krpálek, Krpálková, 2012, s. 151-152).

Globální výchovu je možné zařazovat v rámci výuky ekonomiky na středních školách průřezově. Šíři uvedené výchovy lze spatřovat v zařazování problematiky vzdělávání o lidských právech, interkulturního vzdělávání, osobnostní a sociální výchově, environmentální výchově, mediální výchově a globálním rozvojovém vzdělávání (Nádvořní, Volfová, 2004). Globální témata je vhodné zařazovat do ekonomiky na obchodních akademiích do všech ročníků, tedy do obou koncentrických okruhů. Mohou jimi být následující témata: *Fair Trade – spravedlivý nebo také rovný obchod, Gender a rozvoj – odstranění předsudků vůči ženám a mužům, Globalizace, Historické kořeny současného světa – nerovnováha v soudobém světě, Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce, Chudoba, Konflikty, Lidská práva, Lidský rozvoj – zlepšování kvality lidského života, Mezinárodní instituce – Mezinárodní měnový fond, Světová banka, Světová obchodní organizace a Organizace spojených národů, Migrace – migrace obyvatelstva, Mezinárodní dluh – zadluženost rozvojových zemí, Nerovnost – příčiny nerovnosti v ekonomickém a sociálním vývoji světa, Podíl na rozhodování – šíření demokracie, Populační vývoj, Světový obchod, Vzdělání – celoživotní proces, Zdraví a Životní prostředí a udržitelný rozvoj.*

Hodnocení učebnic ekonomiky v souvislosti s globální výchovou

Na obchodních akademiích se používají učebnice a pracovní sešity převážně od autorů Petra Klínského a Otta Müncha (1. – 4. díl a pracovní sešity 1. – 9. díl). V rámci zjištění úrovně zařazení globální výchovy do uvedeného učiva byla provedena analýza učebnic metodou kvalitativní obsahové analýzy. Podle kritérií Průchy (1999) bylo provedeno výsledné hodnocení výše uvedených učebnic ekonomiky. Byla v nich sledována **verbální** (slovní) a **neverbální** (obrazová) složka, **kvantita** (rozsah a obtížnost verbálního textu) i **kvalita** (kurikulum vzdělávacího obsahu - transformace vědeckého poznání či praxe do vyučovacích předmětů) a způsob prezentace obsahu v souvislosti s kulturními standardy (hodnotami, postoji, normami, symboly) následujícím způsobem. Závěry jsou vyhodnoceny známkami 1, 2, 3, 4, 5. Znamka jedna dosahuje nejlepšího hodnocení, známka 5 nejhoršího. Tam, kde je uvedeno N, se hodnocení neprovádělo. Nejprve byl zkoumán obsah učebnic (kvantita) podle globálních témat.

Tabulka 1 Identifikující témata týkající se globální výchovy

Identifikované téma	Globální rozměr tématu	Současné pojetí učebnice
Potřeby, vzácnost a životní úroveň	Studenti si uvědomují, co se skrývá pod pojmem potřeba, jaké mají potřeby hierarchií. Uvědomují si ekonomickou nerovnost mezi vyspělými a rozvojovými státy. Ví, co znamená pojem chudoba. Dále si uvědomují nerovnost rozložení	Hierarchie potřeb a ekonomická nerovnost mezi vyspělými a rozvojovými státy ani chudoba není vůbec řešena. Nerovnost rozložení přírodních zdrojů ani pojem neobnovitelný zdroj není zmíněn. Ochrana životního prostředí není zpracována, pouze je jedním

	přírodních zdrojů, pojem vzácnost a neobnovitelný zdroj, problematiku nutnosti ochrany životního prostředí. Uvědomují si, jak se měří životní úroveň (ukazatele ekonomického růstu, blahobytu, štěstí). Znají pojem globalizovaná ekonomika.	z doporučených referátů pro studenty. Ukazatele životní úrovně ani pojem globalizovaná ekonomika nejsou zpracovány. Učebnice se zabývá pouze pojmem internacionalizace ekonomik, což je předstupněm globalizace. Doporučení je uvedené téma zařadit do kapitoly Podstata fungování tržní ekonomiky.
Národní, mezinárodní, nadnárodní obchodní závod/společnost	Studenti si uvědomují rozdíly mezi pojmy národní, mezinárodní a nadnárodní obch. závod/společnost. Znají příklady reálných společností/firem.	Tyto pojmy nejsou v učebnici řešeny. Doporučení zařadit do kapitoly Podnikání.
Produktivita práce	Studenti si uvědomují souvislosti mezi ekonomickou úrovní států, ekonomickými odvětvími a produktivitou práce.	Tato souvislost v učebnici chybí. Doporučení zařadit do kapitoly Hlavní činnost podniku.
Pracovní podmínky	Studenti si uvědomují nutnost dodržování listiny základních práv a svobod a důstojných pracovních podmínek. Vědí o porušování pracovních podmínek ve světě.	Tato souvislost v učebnici chybí. Doporučení zařadit problematiku do kapitoly Hospodaření se zaměstnanci.
Společenská odpovědnost firem	Studenti znají a dokážou tento pojem vysvětlit.	V učebnici není pojem zmíněn. Doporučení zařadit problematiku do kapitoly Hlavní činnost podniku.
Finanční hospodaření	Studenti si uvědomují globální rozměr zvyšování výnosů a snižování nákladů. Uvědomují si pojem úspor z rozsahu a souvislost s tvorbou ceny v globalizované ekonomice. Znají pojem globální finanční a kapitálový trh.	V oblasti nákladů a výnosů není globální rozměr řešen. Úspory z rozsahu jsou v učebnici vysvětleny, není zdůrazněn globální rozměr v souvislosti s hromadnou výrobou. Globální trh není vysvětlen. Doporučení je zařadit problematiku do kapitoly Náklady a výnosy, do kapitoly Výrobní činnost, a do kapitoly Finanční a kapitálové trhy.
(Trvale) udržitelný rozvoj	Studenti znají a umí vysvětlit tento pojem.	Pojem je zmíněn v kapitole Ekologické aspekty výroby v rámci Hlavní činnosti podniku.
Mezinárodní obchod a světová ekonomika	Studenti si uvědomují jak příčiny, tak i důsledky mezinárodního obchodu (pozitivní i negativní). Ví, jak funguje světový obchod, znají souvislosti s přesouváním kapitálu, převážením surovin a výrobků, toky informací. Ví, jaké prostředky se užívají k omezení nebo podpoře mezinárodního obchodu.	V učebnici nejsou řešeny důsledky mezinárodního obchodu. Učebnice pracuje pouze s příčinami a prostředky ovlivňování mezinárodního obchodu. Doporučení zařadit problematiku do kapitoly Mezinárodní obchod.
Mezinárodní hospodářská spolupráce	Studenti dokážou popsat největší mezinárodní instituce jako je OSN, EU, Světová obchodní organizace, Mezinárodní měnový fond, Světová banka.	V učebnici je zmíněn pojem EU, Světová obchodní organizace a OSN, druhé dva pojmy jsou ovšem bez hlubšího vysvětlení. Ostatní pojmy nejsou zmíněny vůbec. Učebnice hlouběji pracuje pouze s pojmem EU. Doporučení je zařadit problematiku do kapitoly Světová ekonomika.

Distribuce	Studenti si uvědomují složitost distribučního řetězce od výrobce ke spotřebiteli v globalizované ekonomice. Znájí pojem Spravedlivý obchod (Fair Trade) a dokážou vysvětlit, jak funguje.	V učebnici tato souvislost chybí. Doporučení zařadit problematiku do kapitoly Distribuce.
Daňový ráj	Studenti znájí pojem daňový ráj a dokážou vysvětlit jeho souvislost s globálním přeléváním kapitálu.	Učebnice tento pojem vysvětluje.

Zdroj: Černá (2013, s. 22-25)

Z tabulky je patrné, že podle 19 uvedených globálních témat jich 8 není zařazeno. Hodnocení kvantity verbálních komponent z pohledu rozsahu můžeme vyhodnotit známkou 3. Obtížnost lze též hodnotit známkou 3. Rozsah a obtížnost neverbálních komponent řešen není, proto hodnocení N (tabulka 2). Dále byla v učebnicích zkoumána kvalita verbálních a neverbálních komponent. Nejlepšího hodnocení získaly komponenty verbální ve vztahu ke kurikulu, jelikož odpovídají Rámcovému vzdělávacímu programu pro obchodní akademie, ve vztahu ke kulturním standardům obdržely známku 3, obtížnost a komponenty neverbální v učebnicích řešeny nejsou, proto hodnocení N (tab. 2).

Tabulka 2 Globální témata zařazená v učebnicích ekonomiky podle různých hledisek

Kritéria hodnocení	Komponenty verbální		Komponenty neverbální	
Kvantita	3	3	N	N
Kvalita	1	3	N	N

Zdroj: Vlastní šetření

Závěr

Analýza uvedených učebnic ekonomiky naznačila některé klady a nedostatky ve vazbě na průřezová témata. Lépe jsou v uvedených učebnicích hodnoceny komponenty verbální než neverbální. Komponenty neverbální z pohledu kvantity i kvality nelze hodnotit vůbec. V uvedených učebnicích ekonomiky jsou globální témata spíše opomíjena, velmi často chybí, což nevede k žádanému myšlení středoškolské mládeže, kterým by mohli pozitivně ovlivnit rozvoj občanské společnosti.

Literatura

- (5) ČERNÁ, A. 2013. *Globální témata v ekonomických předmětech*. Závěrečná práce doplňujícího pedagogického studia. Praha: VŠE.
- (6) ČLOVĚK V TÍSNI, o.p.s. *Globální rozvojové vzdělávání a další výchovy*. [online]. [cit. 15. 11. 2013]. Dostupné z: www.varianty.cz/download/pdf/texts/39pdf.
- (7) KRÁLOVÁ, A., NOVÁK, J. a kol. 2014. *Teoretické aspekty racionalizace ekonomického vzdělávání*. Praha: Press 21 s.r.o. s. 23-28. ISBN 978-80-905181-5-5.
- (8) KRPÁLEK, P., KRPÁLKOVÁ, K. 2012. *Didaktika ekonomických předmětů*. Praha: Oeconomika. ISBN 978-80-245-1909-8.
- (9) PRŮCHA, J. 1999. *Vzdělávání a školství ve světě*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-290-4.

Článek je zpracován jako jeden z výstupů výzkumného projektu Fakulty financí a účetnictví VŠE, který je realizován v rámci institucionální podpory VŠE IP100040.

Kontaktní adresa

Ing. Alena Králová, Ph.D.
Katedra didaktiky ekonomických předmětů
Fakulta financí a účetnictví
Vysoká škola ekonomická v Praze
nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3
e-mail: kralova@vse.cz

VYUŽITIE MODERNEJ DIDAKTICKEJ TECHNIKY K ROZVOJU PREZENTAČNÝCH A KOMUNIKAČNÝCH ZRUČNOSTÍ BUDÚCICH UČITEĽOV EKONOMICKÝCH PREDMETOV

USE MODERN TEACHING TECHNIQUES TO DEVELOP PRESENTATION AND COMMUNICATION SKILLS FUTURE TEACHERS OF ECONOMIC SUBJECTS

Katarína KRPÁLKOVÁ KRELOVÁ

Abstrakt: *V príspevku pojednávame o význame moderných didaktických prostriedkov, ktoré by sa mali stať súčasťou prípravy budúcich učiteľov. Vychádzame z charakteristiky spôsobilostí učiteľa ekonomických predmetov a zameriavame sa na využitie videokamery za cieľom rozvoja komunikačných a prezentačných technológií študentov učiteľstva ekonomických predmetov na VŠE v Prahe.*

Abstract: *The paper discusses the importance of modern didactic tools, which should become part of the training of future teachers. We start from the characteristics of teacher competence of economic subjects and focuses on the use of video cameras in order to develop communication and presentation technology students of the University of Economics in Prague.*

Klíčová slova: *učiteľ ekonomických predmetov, didaktická technika, videokamera, prezentačné a komunikačné technológie, projektové vyučovanie.*

Keywords: *teacher of economic subjects, didactic techniques, video camera, presentation and communication technologies, project teaching.*

Úvod

V súčasnej hektickej a turbulentnej dobe, ktorá je založená na dátach, vedomostiach, informáciách a technológiách s nimi spojených, je nevyhnutné zvyšovať didaktickú účinnosť výučby tiež prostredníctvom vhodne vybraných a do procesu výučby funkčne implementovaných, materiálnych didaktických prostriedkov kompetentnými učiteľmi. Moderné informačné, komunikačné a prezentačné technológie a médiá umožňujú prekonávať stereotypy v príprave a práci moderného učiteľa. Umožňujú prípravy na vyučovanie bezprostredne inovovať a vytvárať vždy aktuálne učebné pomôcky. Učitelia bohužiaľ často chápu učebné pomôcky a didaktickú techniku redukovane ako nástroj k zvýšeniu názornosti a ako prostriedok k úspore času vo výučbe.

Iba niektorí z nich doceňujú moderné didaktické prostriedky, technológie a prácu s nimi, málokto z nich sa zamýšľajú nad tým, do akej miery môžu moderným štýlom

výučby ovplyvniť kognitívne procesy a zefektívniť tiež priebeh a výsledky procesu učenia.

Materiálne didaktické prostriedky sú dôležitým podporným nástrojom zefektívňovania vzdelávacej činnosti. Požiadavka ich využívania by sa prirodzene mala premietnuť do samotnej prípravy budúcich učiteľov.

Učiteľ odborných ekonomických predmetov

Učiteľovu osobnosť môžeme chápať ako organický súhrn učiteľových schopností, vedomostí, spôsobilostí, osobnostných vlastností a spôsobov správania. Pretože práve učiteľ je rozhodujúcim činiteľom úspechu výchovno - vzdelávacieho procesu, javí sa ako kardinálne, aby disponoval takými charakteristikami osobnosti, vedomosťami a zručnosťami (odbornými i pedagogickými), aby bol čo najkompetentnejší na výkon tak zodpovednej profesie, akou učiteľstvo je. Pre definovanie vnútorných predpokladov práce učiteľa sa niekedy používa termín spôsobilosť učiteľa. Z ich jednotlivých zložiek, v prípade učiteľa odborných ekonomických predmetov, môžeme uviesť (Koudela, 1998, s. 65):

- **osobnostné predpoklady fyzické a psychické** (dobrý zdravotný stav, vhodný vek, morálne a charakterové vlastnosti, úroveň rozumových schopností, psychická stabilita, empatia, komunikatívnosť, sociálna zrelosť, tvorivý prístup atď.),
- **všeobecné vzdelanie a rozhl'ad** (všeobecná vzdelanosť a kultúrnosť, dobrá znalosť materinského jazyka, znalosť kultúry, všeobecný politický a ekonomický rozhl'ad, schopnosť vzdelávať sa atď.),
- **odborné vzdelanie vrátane odbornej praxe** (odborné ekonomické vzdelanie a prax, komplexnosť odborného vzdelania s vhodnou odbornou špecializáciou, podnikavosť, schopnosť viesť tímy, organizovať prácu a ľudí, schopnosť analyzovať a hodnotiť výsledky činnosti atď.),
- **pedagogické, psychologické a didaktické vzdelanie vrátane pedagogickej praxe** (záujem o pedagogickú prax, pedagogický talent, rešpektovanie a využívanie zákonitostí vyučovacieho procesu a sociálnych vzťahov v triede, diagnostické schopnosti, schopnosť rozvíjať logické myslenie žiakov, schopnosť rešpektovať medzipredmetové vzťahy a súvislosti učiva, schopnosť rozvíjať samostatnosť, iniciatívu a tvorivosť žiakov, efektívne využívať moderné didaktické prostriedky a informačné a komunikačné technológie, vytvárať učebné pomôcky,...atď).

Pre budúcu prax začínajúcich učiteľov ekonomických predmetov je dôležité získať okrem odborných poznatkov i praktické zručnosti a skúsenosti, v rámci rozvoja kľúčových kompetencií podporovať tímovú prácu a spoluprácu, rozvíjať niektoré vlastnosti osobnosti ako napríklad dôslednosť, precíznosť a pod., rozvíjať komunikačné a prezentačné kompetencie a v neposlednej rade schopnosť aplikovať moderné koncepcie výučby vo vlastnej pedagogickej praxi.

V pedagogickej práci učiteľ odborných ekonomických predmetov využíva najnovšie výsledky z ekonomickej vedy, pedagogickej psychológie, didaktík ekonomických predmetov, reflektuje skúsenosti z praxe a prezentačné a komunikačné technológie. Predpokladom úspechu jeho práce je zvládnutie a využitie jednoty obsahu, metód, materiálnych didaktických prostriedkov a učebných pomôcok.

Využitie videokamery k rozvoju prezentačných a komunikačných zručností študentov učiteľstva

V akademickom roku 2013/2014 bol pedagogickou radou Fakulty financií a účtovníctva VŠE v Prahe akreditovaný nový voliteľný predmet *Prezentačné a komunikačné technológie v moderných koncepciách výučby*. Predmet s časovou dotáciou 2/2 (6 kreditov) je prioritne určený pre študentov bakalárskeho a magisterského štúdia v odbore učiteľstvo a je zameraný na súčasné trendy v ekonomickom vzdelávaní a na ich odraz v moderných koncepciách vyučovania v školskom a podnikovom vzdelávaní. Hlavným zmyslom časti prezentačných a komunikačných technológií je na základe dosiahnutých odborných ekonomických kompetencií študentov rozvinúť ich schopnosti kvalifikovane komunikovať, presvedčivo jednať, prezentovať vlastné myšlienky a vízie, tak, aby boli v celej šírke a hĺbke pochopené, prevzaté a zdieľané tými, ktorým sú prioritne určené. V prednáškach sú využívané dialogické vyučovacie metódy – výklad doplnený diskusiou, vyučujúci používa dataprojektor. Na cvičeniach sú využívané predovšetkým aktivizačné metódy ako napr. problémové vyučovanie, hranie rolí, prípadové štúdie. Podmienkou ukončenia predmetu je vypracovanie a prezentácia projektu, ktorého cieľom je aplikácia vybranej modernej koncepcie výučby v školskom a podnikovom vzdelávaní. Vyučujúci študentov na začiatku oboznámi s kritériami hodnotenia projektu. Študenti sú rozdelení do skupín po 3-4 študentov, majú pridelené konkrétne role. Ich vystúpenie je natáčané videokamerou a následne hodnotené študentmi z ostatných skupín, vyučujúcim aj nimi samotnými.

Medzi hlavné kritériá hodnotenia projektu a jeho prezentácie patrili:

- špecifikácia obsahu navrhnutého kurzu,
- špecifikácie vzdelávacích cieľov,
- úroveň využitia modernej koncepcie vyučovania,
- jazykové prostriedky – pestrosť, štylistika, zrozumiteľnosť, spisovnosť,
- zvládanie námietok a otázok – argumentácia,
- reč - dynamika (silová modulácia reči), tempo, intonácia,
- image - oblečenie, doplnky, čistota,
- vizuálny kontakt, mimika, postoj, pohyb, gestá,
- proxemika (vzdialenosť komunikujúcich), chronemika (časová dotácia),
- úroveň spracovania výstupu (prezentácia PowerPoint, plagát, poster, inzerát a pod.) – originalita, jasnosť prezentovanej informácie, technické spracovanie, farebnosť.

Analýza videozáznamu je realizovaná bezprostredne po samotnej prezentácii skupiny študentov. Aby študenti mali možnosť hlbšie a podrobnejšie analyzovať svoje vystúpenie – úroveň spracovania projektu, prezentáciu projektu, diskusiю s ostatnými členmi skupiny a argumentáciu, natočený záznam je sprístupnený na stránkach katedry, kde si ho majú možnosť voľne stiahnuť. Na nasledujúcej hodine študenti v rámci sebareflexie prezentujú vlastný prínos, pozitíva, úskalia a nedostatky. Spoločne sa hľadajú možnosti zlepšenia prezentačných a komunikačných zručností.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že výučba je koncipovaná tak, aby študenti mali možnosť predstaviť svoj produkt, preukázať svoje schopnosti a prezentačné zručnosti. Tým sa učia prijímať konštruktívnu kritiku a hodnotiť vlastnú prácu a prácu členov vlastnej skupiny. Snahou je čo v najväčšej miere priblížiť sa reálnej praxi, aby škola

nepripravovala absolventov, ktorí nedokážu pracovať v tíme, efektívne komunikovať, riešiť problémy a pod. Realizované projektové vyučovanie považujeme za najkomplexnejšiu metódou, ktorá rozvíja študenta nielen po stránke odbornej, ale aj po stránke osobnostnej. Táto moderná koncepcia vzdelávania a moderné didaktické prostriedky by mali mať nezastupiteľné miesto v príprave budúcich učiteľov.

Záver

Schopnosť efektívne komunikovať a prezentovať je významná nielen v školskom vzdelávaní, ale i v podnikovom vzdelávaní, takže zameranie novo akreditovaného predmetu Prezentačné a komunikačné technológie v moderných koncepciách vzdelávania považujeme za potrebné pre rozvoj profesijných a kľúčových kompetencií študentov Vysoké školy ekonomickej pre ich prax. Využitie videokamery ako prostriedku pre analýzu výstupov študentov bolo v záverečnom hodnotení kvality predmetu študentmi pozitívne hodnotené. Je potrebné si uvedomiť, že didaktické prostriedky patria medzi hlavné činitele, ktoré významným spôsobom ovplyvňujú kvalitu výučby. Ak máme hovoriť o kvalite vzdelávania je dôležité uvedomiť si, že súčasná spoločnosť sa nachádza na vysokom stupni rozvoja vedy a techniky. Efektívne využívanie modernej didaktickej techniky vo vyučovacom procese je podmienené dostatočnou prípravou vyučujúcich, ale aj študujúcich.

Literatúra

- (1) KOUDELA, J. 1998. Vzdelávání učitelů odborných ekonomických předmětů v České republice. In Ekonomické vzdělávání na středních, vyšších a vysokých školách. VŠE : ACTA OECONOMICA PRAGENSIA. č.6, roč. 6. 1998. s. 61-90. ISSN0572-3043.
- (2) KRPÁLEK, P. – KRPÁLKOVÁ KRELOVÁ, K. 2012. Didaktika ekonomických předmětů. Prvé vydanie. Praha : Oeconomica, 2012. 184 s. ISBN 978-80-245-1909-8

Príspevok vznikol za podpory riešenia výskumného projektu Fakulty financi a účetnictví, s inštitucionálnou podporou VŠE IP100040.

Kontaktní adresa

Ing. Katarína Krpálková Krelová, PhD., Ing.-Paed.
Katedra didaktiky ekonomických předmětů
Vysoká škola ekonomická v Praze
nám. W. Churchilla 4
130 67 Praha 3
Česká republika
E-mail: katarina.krelova@vse.cz
Tel.: +420 737 930 200

VYUŽÍVÁNÍ TECHNOLOGIÍ CLOUD COMPUTINGU PRO PODPORU VZDĚLÁVÁNÍ A KOMUNIKACE

THE USE OF CLOUD COMPUTING TECHNOLOGIES FOR THE SUPPORT OF EDUCATION AND COMMUNICATION

Renáta MACHOVÁ – Martin LNĚNIČKA

Abstrakt: *Tento příspěvek se zabývá cloud computingem a možnostmi jeho využití pro podporu vzdělávání a komunikace mezi jednotlivými aktéry vzdělávacího procesu. Po úvodním vymezení pojmu a představení jednotlivých modelů nasazení byla na základě literární rešerše vypracována SWOT analýza přínosů a rizik tohoto přístupu.*

Abstract: *This contribution deals with cloud computing and the possibilities of its use to support education and communication between different actors of the educational process. Following the cloud computing definition and the introduction of the selected deployment models, SWOT analysis of the benefits and risks was conducted.*

Klíčová slova: *cloud computing, modely nasazení, vzdělávání, SWOT analýza.*

Keywords: *computing, deployment models, education, SWOT analysis.*

Úvod

Stále více nástrojů a služeb pro podporu vzdělávacího procesu se dnes přesouvá do prostředí internetu a interních počítačových sítí. Tento trend pak spolu se stále větší dostupností a četností využívání moderních informačních a komunikačních technologií (ICT) vyžaduje také změny v komunikaci a výměně informací mezi jednotlivými aktéry vzdělávacího procesu, zejména pokud se jedná o ukládání a distribuci obsahu. Studijní obsah je již dnes dostupný především v multimediální formě, která má stále se zvyšující požadavky na datová úložiště. Stejnou roli hrají i nové možnosti komunikace a výměny informací, zejména v oblasti sdílení informací a obsahu např. s využitím sociálních sítí. Proto je hlavním cílem tohoto příspěvku přiblížení výhod, nevýhod a obecně principů fungování jednotlivých modelů nasazení cloud computingu a dále popis jejich možného využití při podpoře vzdělávacího procesu a komunikace mezi učiteli, studenty atd.

Aktuální trendy, požadavky a potřeby ve vzdělávacím procesu

Jak již bylo nastíněno výše, hlavními charakteristikami vzdělávacího procesu jsou dnes především požadavky na dostupnost elektronických studijních materiálů, podpora přístupu z různých zařízení, možnosti komunikace s dalšími studenty a další funkce jako např. synchronizace obsahu, verzování dokumentů, individuální přizpůsobení studijního prostředí, distribuce, správa a znovu používání zdrojů studijního obsahu, propojení na

různé sociální sítě atd. Tyto požadavky tak musí každý tvůrce kurzu, autor studijního materiálu nebo také učitel brát v úvahu a využívat takové technologie, které budou mít pozitivní přínosy pro podporu vzdělávání a komunikace mezi jednotlivými aktéry. Mezi hlavní zdroje studijního obsahu patří distribuovaná datová úložiště (nutné definování rolí a pravidel přístupu), sdílené znalostní databáze, internetové encyklopedie, e-knihy a nové formy jejich obsahu (interaktivní video, audio, odkazy, vyhledávání), e-portfolio (týká se učitelů a tvůrců studijního obsahu) atd. Nicméně ne každý obsah je vhodný, ať už obsahově nebo z důvodu nekompatibility formátů, a proto je nutné obsah filtrovat, případně hodnotit jeho kvalitu s ohledem na využívané technologie.

Cloud computing a jeho vymezení

Cloud computing je sdílení hardwarových i softwarových prostředků pomocí sítě. Tento přístup podporuje flexibilní a škálovatelnou správu, vytváření a poskytování ICT služeb. Lze definovat tři základní distribuční modely – infrastruktura jako služba – Infrastructure as a Service (IaaS), platforma jako služba – Platform as a Service (PaaS) a softwarová aplikace (nebo jen software) jako služba – Software as a Service (SaaS). Nasazený cloud může být veřejný, kdy jsou ICT služby poskytovány pomocí internetu externí organizací (Amazon, Google, Rackspace, a další poskytovatelé), privátní – ICT služby jsou poskytovány pomocí intranetu v rámci jedné organizace za firewallem, což je i bezpečnější, nebo kombinace obou (hybridní cloud) (8). Nejčastěji jsou využívány služby typu SaaS, kdy se uživatel nemusí starat o správu dané aplikace a je mu účtována pouze doba, kdy tuto aplikaci využívá. Tohoto lze využít např. v rámci nepravidelných školení a kurzů, kdy je pak vybrané e-learningové prostředí nebo systém aktivní pouze v dané době. Lze toho využít i v průběhu školního roku nebo semestru, kdyby si jinak organizace nemohla finančně dovolit daný program zakoupit.

Přístup s využitím cloud computingu dále rozděluje architekturu ICT na jednotlivé vrstvy, kam má každý uživatel přístup pouze na základě požadavků své role v systému (učitel, student, administrátor, vývojář atd.). Toto rozdělení lze využívat pro definování různých služeb pro různé skupiny a zároveň optimalizaci výkonu a nákladů. Shyshkina se pak v (6) věnuje právě rozdělení, popisu a přínosům těchto jednotlivých vrstev.

Představení modelů a aplikace cloud computingu ve vzdělávání a komunikaci

Autoři v (4) a (7) se pak věnují využití principů cloud computingu ve vzdělávání především v souvislosti s globální finanční krizí, když tu považují za impuls pro nové možnosti sdílení a správy zdrojů, flexibilitu a pay-as-you-go strukturu nákladů. Zároveň zde autoři představují konkrétní případové studie využívání cloud computingu v praxi na vybraných světových univerzitách. Rao et al. (5) se zabývali problémem dostupnosti studijního obsahu a vzdělávání obecně ve špatně přístupných oblastech a rozvojových zemích světa, a proto navrhli vlastní model pro mobilní vzdělávání (m-learning) který je založený na cloud computingu.

Služby SaaS mohou studentům nabídnout přístup ke cloudovým úložištím typu Dropbox, Mozy a jejich službám, dále ke kalendáři, operačním systémům a programům filtrujícím obsah, atd. Pro učitele nebo vědce pak může nabízet specializované prostředí s vysokým výpočetním výkonem (např. pro virtuální experimenty, testování nasazení nového software, sdílení dokumentů, apod.). Mezi další výhody patří vyřešení problému s programovými licencemi, aktualizacemi software a také možnost paralelního přístupu

k rozsáhlým datovým zdrojům. Přístup k těmto službám je realizován prostřednictvím technologií tenkých klientů (6). PaaS je na rozdíl od SaaS, který je navržen pro potřeby uživatelů, více zaměřen na vývojáře. Zde se tak nabízí možnost distribuovaného vývoje software, kdy mají všichni programátoři přístup ke zdrojovému kódu a mohou ho upravovat. IaaS zahrnuje infrastrukturu potřebnou pro podporu a provoz těchto služeb, např. nástroje pro virtualizaci, operační systémy, vysokokapacitní úložiště, software pro komunikaci mezi systémy, atd. Mezi další využití této nové architektury dále patří např. osobní pracovní plocha – Desktop as a Service (DaaS), kdy uživatelské rozhraní funguje jako tenký klient a funkce těžkého klienta jsou umístěny v cloudu. Uživatel tímto získá virtuální pracoviště jako službu přizpůsobenou jeho potřebám a požadavkům (6), (7). Na vlastní model jako službu s názvem Education and Learning as a Service (ELaaS) přímo určený pro podporu vzdělávání se zaměřil Alabbadi v (1). Mathew pak v (3) dále rozvíjí myšlenku, že by jednotlivé distribuční modely cloudu mohly být sdíleny i mezi různými organizacemi nebo dokonce univerzitami.

Cloud computing by tedy měl ve vzdělávacím procesu sloužit zejména pro zálohu, ukládání dat a jejich přenos mezi různými zařízeními nebo operativní změnu výkonu při nepravidelných akcích např. v době konferencí, přednášek nebo školení. Zároveň je zde nutné zmínit široké využití komplexních produktů jako např. Google Apps, které jsou nasazeny ve vzdělávacím procesu. Autoři v (4), (5) a (7) se rovněž shodují na nákladové efektivnosti daného řešení. Konkrétní kalkulace a úspory nákladů včetně podrobného rozpisu jednotlivých položek vzdělávacího procesu lze nalézt např. v práci (2).

Přínosy a rizika cloud computingu ve vzdělávání a komunikaci

Na základě literární rešerše a porovnání všech použitých zdrojů byla provedena SWOT analýza, jejíž výstupy jsou zachyceny v tabulce 1.

Tab.1: SWOT analýza přínosů a rizik využívání cloud computingu

S – silné stránky	W – slabé stránky
Úspora nákladů na pořizování a správu vlastních serverů, instalaci, zálohování a pravidelné aktualizace (nové funkce). Dostupnost a flexibilita v případě náhlého zvýšení zájmu o využívání služby (kurzů). Podpora širokého spektra zařízení a platform (m-learning). Zvýšení otevřenosti studentů vůči novým technologiím (zpětná vazba).	Nutnost pečlivě vyjednat Smlouvu garantované úrovně služeb – dostupnost, bezpečnost a sankce. Koordinace mezi stávajícím řešením a řešením využívajícím cloud computing, zejména v oblasti lidských zdrojů. Dostupnost, rychlost a stabilita internetového připojení všech aktérů nutného pro přístup ke službám. Právní legislativa a neexistence standardů.
O – příležitosti	T – hrozby
Možnost poskytnout vědeckým pracovníkům i studentům specializovaný software a hardware pro experimenty. Rozšíření portfolia nabízených služeb. Zvýšení konkurenceschopnosti a možnost růstu zisku a podílu na trhu. Přesun i dalších služeb (procesů) přímo nesouvisejících se vzděláváním do cloudu.	Bezpečnost dat a know-how studijního obsahu pokud se jedná o služby veřejného cloudu. Závislost na poskytovateli služeb (vendor lock-in) – přesun dat vs. náklady. Nepochopení přínosu a významu těchto nových technologií spolu s nezájmem o tyto služby.

Zdroj: [1,2,3,4,5,6,7,8]

Závěr

V rámci tohoto příspěvku byl popsán význam a přínosy využívání technologií cloud computingu jako prostředku pro podporu vzdělávacího procesu. Tento přístup lze využít jak v podnikovém vzdělávání při pořádání různých kurzů nebo školení, tak jako součást středoškolského a zejména pak kombinovaného vysokoškolského studia. Hlavní přínos je pak zejména v oblasti přístupu k datům a studijnímu obsahu z různých zařízení a to kdykoliv a kdekoliv s internetovým připojením. Otázku bezpečnosti řeší buď přímo poskytovatel (šifrování souborů, složek a disku na straně serveru) nebo i uživatel skrze šifrování na straně klienta, ke kterému lze využít nástroje TrueCrypt nebo BoxCryptor.

Literatura

- (1) ALABBADI, M.M. Cloud Computing for Education and Learning: Education and Learning as a Service (ELaaS). In *14th International Conference on Interactive Collaborative Learning (ICL)*, IEEE, 2011. s. 589-594.
- (2) CHANDRA, D.G.; BORAH, M.D. Cost Benefit Analysis of Cloud Computing in Education. In *2012 International Conference on Computing, Communication and Applications (ICCCA)*, IEEE, 2012. s. 1-6.
- (3) MATHEW, S. Implementation of Cloud Computing in Education – A Revolution. *International Journal of Computer Theory and Engineering*, 2012, roč. 4, č. 3, s. 473-475.
- (4) MIRCEA, M.; ANDREESCU, A.I. Using Cloud Computing in Higher Education: A Strategy to Improve Agility in the Current Financial Crisis. *Communications of the IBIMA*, 2011, roč. 2011, s. 1-15.
- (5) RAO, N.M.; SASIDHAR, C.; KUMAR, V.S. Cloud Computing Through Mobile-Learning. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, 2010, roč. 1, č. 6, s. 42-47.
- (6) SHYSHKINA, M. Cloud Computing – An Advanced E-Learning Platform of School Education?. In *14th International Conference on Interactive Collaborative Learning (ICL)*, IEEE, 2011. s. 569-570.
- (7) SULTAN, N. Cloud Computing for Education: A New Dawn?. *International Journal of Information Management*, 2010, roč. 30, č. 2, s. 109-116.
- (8) VELTE, A. T.; VELTE, T. J.; ELSENPETER, R. *Cloud computing: Praktický průvodce*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2011. 216 s. ISBN 978-80-251-3333-0.

Kontaktní adresa

Ing. Renáta Máchová, Ph.D.
Ing. et Ing. Martin Lněnička
Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Studentská 84
53210 Pardubice
E-mail: renata.machova@upce.cz, martin.lnenicka@gmail.com

INOVÁCIA KURZU ŠKOLSKÝ MANAŽMENT – TVORBA ELEKTRONICKÉHO KURZU V LMS MOODLE

INNOVATION COURSE SCHOOL MANAGEMENT – CREATING THE ELECTRONIC COURSE IN LMS MOODLE

Eva TÓBLOVÁ

Abstrakt: *Príspevok popisuje inováciu kurzu Školský manažment a základné výstupy projektu ako sú vytvorenie učebnice a elektronického kurzu. Inovovaný kurz Školský manažment sa tvoril na základe výskumov a analýzy vzdelávacích potrieb riaditeľov škôl v rámci projektu KEGA. Inováciou kurzu Školský manažment sa plánuje zvýšenie efektivity, atraktívnosti ako aj kvality daného kurzu.*

Abstract: *The paper describes the innovation process of School management course and other project outputs such as the creation of textbook and the generation of electronic course. Innovated School management course have been formed on the basis of research and analysis of educational needs of school headmasters within the project KEGA. In order with innovation of School management course it is planned to increase the efficiency, attractiveness and quality of the course.*

Kľúčová slova: *školský manažment, inovácia, výskum, analýza, kvalita vzdelávania, e-learning, LMS Moodle.*

Keywords: *school management, innovation, research, analysis, quality of education, e-learning, LMS Moodle.*

Úvod

Vzhľadom na zvyšujúci sa počet škôl s právnou subjektivitou a s tým súvisiacou náročnosťou riadiacich mechanizmov, je potrebné do kurikula predmetu Školský manažment implementovať a podrobnejšie rozpracovať témy akcentujúce proces riadenia škôl. Obsah kurzu Školský manažment je prevažne zacielený na poznatky z oblasti organizácie a riadenia školstva, čo možno považovať za základ pre primárnu orientáciu v uvedenej problematike (3).

Obsahová inovácia kurzu Školský manažment

Kurz Školský manažment, ktorého obsahová inovácia je cieľom riešenia projektu – Obsahová inovácia kurzu Školský manažment s následným vytvorením modernej vysokoškolskej učebnice a e-kurzu LMS Moodle pre študijné odbory učiteľstva a učiteľov kontinuálneho vzdelávania. Je súčasťou a zároveň nosnou témou jadra pre všeobecný učiteľský základ a mal by tvoriť portfólio pre tvorbu vzdelávacích

programov funkčného a inovačného vzdelávania vedúcich pedagogických zamestnancov (1).

Rešpektovaním zásad pedagogického výskumu má projekt ambíciu vytvoriť také didaktické prostriedky, ktoré sú v súlade s modernými trendmi univerzitného vzdelávania. Ambíciou riešiteľského kolektívu projektu je zvýšiť efektivitu, atraktivnosť a kvalifikovanosť výučby kurzu Školský manažment aj následným vytvorením e-kurzu situovaného do prostredia LMS Moodle. Uvedenými výstupmi chceme pokračovať v procese zvyšovania kvality univerzitného vzdelávania prostredníctvom tvorby moderných didaktických prostriedkov (3).

Výstupy z inovácie kurzu Školský manažment

Hlavným výstupom inovácie kurzu je vytvorenie elektronického kurzu v prostredí LMS Moodle. Uvedený e-kurz rešpektuje metodologické požiadavky na tvorbu elektronického výučbového materiálu. Pedagogická fakulta UK disponuje serverom, ktorý zabezpečí nevyhnutnú súčasť vybavenia pre tvorbu e-kurzov v prostredí LMS Moodle (1).

Navrhli sme a vytvorili elektronický kurz, ktorý je situovaný do prostredia LMS Moodle. Základnou myšlienkou e-learningového textu je príprava elektronického materiálu, ktorý zahŕňa všetky položky, ktoré LMS nástroje poskytujú: informačné, obsahové, komunikačné aj testovacie časti. Celkový materiál nesie globálne informácie o kurze (napr. nadpis, vyučujúceho, dotácia predmetu, ciele, kľúčové slová, ...) a potom je tematicky rozdelený na logické časti - lekcie, ktoré je možné samostatne študovať, každá lekcija má vlastnú jednotnú štruktúru (napr. špecifické ciele, kľúčové slová, výklad, jeho aplikácia, príklady, schémy, kontrolné otázky a úlohy, použitú literatúru). Každý študent môže pracovať vlastným tempom, má neustále možnosť vrátiť sa späť, prípadne nájsť si k príkladu potrebné teoretické vedomosti a dospieť samostatne k úspešnému riešeniu. Učiteľ je v úlohe konzultanta.

Elektronický kurz Školského manažmentu začína úvodnou stránkou – vid' obr. 1.

The screenshot shows the Moodle course interface for 'S1 - Školský manažment_2014/2015'. The breadcrumb trail is: Domov > Moje kurzy > Pedagogická fakulta > Katedra pedagogiky a sociálnej pedagogiky > S1_UPSVAR_14. A 'Zapnúť upravovanie' button is in the top right. The left sidebar contains a 'NAVIGÁCIA' menu with options like 'Moja domovská stránka', 'Stránky portálu', 'Mój profil', and 'Current course' (S1_UPSVAR_14) with sub-items for 'Účastníci', 'Badges', 'Všeobecné', and 'Lekcia 1-6'. The main content area has a header 'Vysokoškolský kurz: ŠKOLSKÝ MANAŽMENT' with a graphic of a 'School Management System' and a stack of books. Below the header is the text: 'Vážení študenti, účastníci vysokoškolského kurzu Školský manažment, vítame vás v kurze zameranom na problematiku organizácie a riadenia školstva a školy, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť všeobecného učiteľského základu vysokoškolskej prípravy budúcich pedagogických zamestnancov.' At the bottom, it states: 'Uvedený kurz bol spracovaný ako súčasť riešenia vedecko-výskumného projektu s názvom: Obsahová inovácia kurzu Školský manažment s následným vytvorením vysokoškolskej učebnice a e-kurzu LMS Moodle pre študijné odbory učiteľstva a učiteľov kontinuálneho vzdelávania č. 0481UK/12042'. On the right, there are widgets for 'NADCHÁDZAJÚCE UDALOSTI' (showing no upcoming events) and 'KALENDÁR'.

Obrázok 1: Úvodná stránka kurzu Školský manažment

V kurze nasledujú jednotlivé lekcie, ktorých obsahom je názov tematického celku, kľúčové slová, ciele danej lekcie a predpokladaná časová náročnosť na štúdium danej lekcie.

Na obrázku č. 2 je znázornená úvodná stránka lekcie 3.

Lekcia 3

Poslanie a obsah funkcie organizovania

 Kľúčové slová:

organizácia, organizačná štruktúra, neformálna organizácia, formálna organizácia, výhody a nevýhody typov organizačných štruktúr, organizačné normy.

Po preštudovaní tejto kapitoly:

1. Pochopíte význam slova organizácia, význam procesu organizovania.
2. Oboznámite sa s druhmi a charakteristikou pyramídových organizačných štruktúr.
3. Spoznáte výhody a nevýhody organizačných štruktúr pre organizáciu.
4. Spoznáte opodstatnenie formálnej a neformálnej organizácie.
5. Pochopíte význam organizačných noriem.
6. Naučíte sa tvoriť vnútorné organizačné normy.

 Predpokladaná časová náročnosť: 4 hodiny _____

Obrázok 2: Lekcia 3

Po otvorení lekcie (obrázok č. 3) si študent nájde celý tematický celok, ktorého obsahom je úvod, samotný obsah lekcie ako aj okamžitá spätná väzba vo forme autotestov. V závere každej kapitoly sú uvedené kontrolné otázky a úlohy, k dispozícii je použitá literatúra a ďalšie zdroje.

S1 - Školský manažment_2014/2015

Domov ▶ Moje kurzy ▶ Pedagogická fakulta ▶ Katedra pedagogiky a sociálnej pedagogiky ▶ S1_UPSVAR_14 ▶ Lekcia 1 ▶ Riaditeľ školy v procese určovania cieľov (Managem...

OBSAH

1 ÚVOD

- 1.1 Hlavné znaky strategického plánovania školy
- 1.2 Postup pri tvorbe vhodnej stratégie školy

NAVIGÁCIA

Domov

- Moja domovská stránka
- Stránky portálu
- Môj profil
- Current course
 - S1_UPSVAR_14
 - Účastníci

Riaditeľ školy v procese určovania cieľov (Management by Objectives)

1 ÚVOD

O účelne triedenie čiastkových procesov manažérskych činností sa v 30. rokoch minulého storočia pokúsil spolu s ďalším odborníkom L. Urwick. Tento systém, ktorý dnes poznáme ako akronym **POSDCOR** obsahuje nasledovné manažérské funkcie: *plánovanie* (Planning), *organizovanie* (Organizing), *personálne zabezpečenie* (Staffing), *prikazovanie* (Directing), *koordinácia* (Coordinating), *evidencia* (Reporting), *rozpočtovanie* (Budgeting). V roku 1988 H. Koonz a H. Weltnich vypracovali jedno z najrozšírenejších členení hlavných riadiacich funkcií. Pozostáva z **plánovania, organizovania, výberu a rozmiestnenia personálu, vedenia ľudí a kontroly**. Uvedené členenie charakterizuje manažment ako cyklický, relatívne uzavretý proces, ktorý sa začína vytýčením cieľov a úloh a končí sa ich splnením, dosiahnutím určitého výsledku. Na základe informácií o výsledkoch sa vytýčujú nové úlohy, určuje sa nový cieľ a cyklus sa začína odznova, pričom manažérsku funkciu považujeme za relatívne oddelenú ale ucelenú časť pracovnej činnosti v riadení. Manažérské funkcie majú univerzálny charakter a platia pre ktorýkoľvek proces riadenia, teda aj pre školské organizácie. Plánovanie je činnosť, ktorá sa stretáva v mnohých školách buď priamo s odporom, alebo sa plánovanie uskutočňuje formálne zo zotrvačnosti.

Jedným z východísk klasifikácie plánovania a plánov je teda časové hľadisko, čo ilustruje motto: „Kto neplánuje, plánuje svoj úpadok“.

V roku 1987 P. Montana a B. Chamov uviedli tri úrovne a druhy plánovania a plánov, ktoré sa v praxi realizujú najčastejšie:

Obrázok 3: Tematický celok lekcie

Vytvorený elektronický materiál sa zdá byť ideálnou formou študijného materiálu najmä z dôvodov, že je pre študentov dostupný, umožňuje nastudovanie ako teórie, tak aplikácie na príkladoch, umožňuje sebakontrolu, či študent zvládol danú tematiku – a to

kontrolnými otázkami a testami. V rámci pregraduálnej prípravy budúcich učiteľov im posluží elektronický kurz Školský manažment ako doplnujúci výučbový materiál. Zároveň má opodstatnenie v príprave vedúcich pedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení v rámci funkčného vzdelávania, resp. iných druhov vzdelávania určených pre vedúcich pedagogických zamestnancov.

Záver

Plánované výstupy sú prínosmi a budú v budúcnosti pozitívne ovplyvňovať všetky oblasti národného hospodárstva. Kvalita vysokoškolskej edukácie sa totiž v praxi transformuje do tzv. účinkov a úžitkov vzdelávania, ktorými sa podrobnejšie zaoberá Ekológia vzdelávania. Táto disciplína participuje na školskom manažmente veľmi výrazne a tvorí jeho súčasť. Kvalitní učitelia kontinuálneho vzdelávania, resp. vedúci pedagogickí zamestnanci sú hlavnými osobnosťami ovplyvňujúcimi výstupy vzdelávania, t.j. uplatnenie absolventov na trhu práce, znižovanie miery nezamestnanosti (2).

Príspevok tvorí súčasť riešenia projektu KEGA č. 018UK-4/2013 Obsahová inovácia kurzu Školský manažment s následným vytvorením modernej vysokoškolskej učebnice a e-kurzu LMS Moodle pre študijné odbory učiteľstva a učiteľov kontinuálneho vzdelávania.

Literatúra

- (1) NAGYOVÁ ADRIANA - PISOŇOVÁ, MÁRIA - TÓBLOVÁ EVA 2014. *The research and analysis within the innovation of School management course*. WCLTA 2014, 5th World Conference on Learning, Teaching and Educational Leadership 29-30 October 2014, Prague - Czech Republic. ISBN – v tlači.
- (2) PISOŇOVÁ, MÁRIA A KOL. 2014. *Školský manažment pre študijné odbory učiteľstva a prípravu vedúcich pedagogických zamestnancov*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2014, 228 s., ISBN 978-80-223-3621-5.
- (3) PROJEKT KEGA č. 018UK-4/2013 *Obsahová inovácia kurzu Školský manažment s následným vytvorením modernej vysokoškolskej učebnice a e-kurzu LMS Moodle pre študijné odbory učiteľstva a učiteľov kontinuálneho vzdelávania*.

Kontaktná adresa

Ing. Eva Tóblova, PhD.
Centrum pedagogického výskumu
Pedagogická fakulta, Univerzita Komenského
Moskovská 3
813 34 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421/2/50 222 329
E-mail: toblova@fedu.uniba.sk

ANALÝZA STAVU VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI FRANCHISINGU V ČESKÉ REPUBLICĚ

ANALYSIS OF THE STATE OF EDUCATION ON FRANCHISING IN THE CZECH REPUBLIC

Lenka TURNEROVÁ

Abstrakt: Příspěvek vychází z potřeby informovat o znalosti pojmu franchising ve firmách používajících tuto metodu jako podnikatelskou strategii. V souvislosti s tím, že je prokázáno, že zaměstnanci franchisových firem mají jen velmi malé znalosti tohoto pojmu, je nutné se zabývat řešením tohoto nedostatku. V první etapě je třeba testovat hypotézu „znalost franchisingu je pro zaměstnance franchisové firmy důležitá“, v druhé etapě hypotézu „vzdělávání v oblasti franchisingu je vyhovující“ a ve třetí „úroveň znalostí franchisingu je nedostatečná navzdory dobré úrovni vzdělávání v této oblasti“. Výzkum v této oblasti má přinést konkrétní návrhy na změny vzdělávacího systému a rozhodnout kdo má být jeho nositelem.

Abstract: The paper comes from the need to inform knowledge of the concept of franchising in companies using this method as a business strategii. In this context, it is established that employees of franchise companies have very little knowledge of this concept, it is necessary to address this deficiency. In the first stage it is necessary to test the hypothesis' knowledge of franchising is for employees franchise companies important ", the second stage hypothesis' education in the field of franchising is satisfactory," and the third "level of knowledge of franchising is insufficient, despite the good level of education in this area." Research in this area is to bring specific proposals for changes in the educational system and decide who should be its bearer.

Klíčová slova: vzdělávání, franchising, franchisový balík, provozní příručka, osobní dotazník.

Keywords: education, franchising, franchise package, operating manual, personal questionnaire.

Úvod

Franšízink je kooperativní obchodní metoda umožňující na jedné straně silnému tržnímu subjektu expandovat za minimálních nákladů v rámci jedné země, ale i do zahraničí, na druhé straně umožňuje slabším (malým a středním podnikům) využít ověřeného konceptu a relativně bezrizikově a levně zaznamenat úspěch na trhu. V České republice, ale nejen v ní, lze spatřovat ve franšízinku způsob, jak posílit sebevědomí domácích podnikatelských subjektů.

Jedná se o fenomén, který se ve světovém podnikání objevuje již v šedesátých letech. Prvním uživatelem této metody se staly světoznámé Singerovy závody v USA, které jej využily k distribuci svých výrobků. Přesto slovo franšízink nepochází z angličtiny, jak by se vzhledem k historii dalo předpokládat, ale z francouzského slova, znamenajícího v českém překladu překročit hranice, v přeneseném významu se toto slovo ve Francii používalo v oblasti cel, konkrétně jako vyjádření privilegia osvobození od celních poplatků pro vyvolené.

Franšízink je smluvní vztah dvou partnerů. Životaschopnost smlouvy je dána nejen její kvalitou, detailností a konkrétností, ale také kvalitou partnerů. Proto by obě strany měly velice pečlivě zvažovat, s kým smluvní vztah uzavřou.

Výběr franšízantů lze shrnout do 3 bodů

Jak a kde hledat franšízanty?

Franšízový systém stojí a padá s franšízanty. Oni totiž vytvářejí obrat, z něhož žije celý systém. Výběr správných franšízantů byl proto odjakživa nejtěžším problémem pro franšízora, který již vytvořil franšízinkový koncept. Jaké jsou tedy ideální, či alespoň vhodné typy lidí, kteří připadají v úvahu jako partneři pro dlouhodobou spolupráci, a jak je nalézt?

V USA hrají významnou roli na trhu inzeráty. Již dlouhá léta uveřejňuje "The Wall Street Journal" každý čtvrtek desítky inzerátů nabízejících franšízy a i další deníky následují jeho příkladu. Protože v USA stát dříve rozpoznal hospodářský význam franšízingu, vydávalo ministerstvo obchodu (The United States Department of Commerce) ve Washingtonu každým rokem na podzim brožuru "Franchising Opportunities Handbook", tedy příručku franšízinkových příležitostí. Nyní je tato příručka vydávána dvakrát ročně svazem franšízorů (International Franchise Association) ve Washingtonu. Každý zájemce v ní najde přehled důležitých amerických franšízinkových systémů rozřazených podle odvětví, spolu s údaji o druhu činnosti, podmínkách přistoupení a počtu stávajících franšízantů. Ve Francii a Belgii existují už léta franšízové burzy, na nichž se veřejnosti jednou či vícekrát za rok představuje větší počet franšízových systémů. Tyto burzy se těší značné oblibě a franšízori na nich pravidelně nacházejí celou řadu nových partnerů. Zvláště velký zájem býval viděn každoročně v předjaří, kdy se v Paříži konal "Salon International de la Franchise". V květnu 1999 se konal veletrh franšízinku v USA.

V Německu vydával hospodářský časopis "Impulse" po léta speciální přílohu "Franchising", která se setkala s příznivou odezvou v širokých řadách čtenářů. Od února 1986 vydává nakladatelství Norman Rentrop Verlag v Bonnu časopis "Franchise-Chancen". Franšízori v něm mohou uveřejňovat inzeráty, které jim pomohou najít zájemce o vstup do systému. Potenciální franšízanti si mohou pomoci něj vytvořit přehled o franšízových systémech a zjistit, jaké mají šance přistoupit do systému.. Novinové inzeráty nejsou v Německu tak časté, v odborném tisku se však tu a tam objeví. V ČR jsou nejvíce využívány deníky Hospodářské noviny a Mladá fronta dnes. Rozsahem inzerátů týkajících se franšízinku jsou však nesrovnatelné s výše jmenovanými.

Osobní doporučení, obzvláště v odborných kruzích, hraje velmi podstatnou roli. Mnohé filiálkové prodejní systémy, jež se chtějí začlenit do doplňujícího se systému, najdou

franšízanty mezi dosavadními vedoucími filiálkami, které přitahuje větší samostatnost a očekávaný vyšší příjem. Takto buduje svou síť prodejen firma ETA Hlinsko, a. s.. Často také navrhuje bývalí či stávající franšízanti vhodné nové zájemce. Budoucí franšízanti si mohou bez větších potíží obstarat adresy cílových skupin přicházejících v úvahu, např. u průmyslových a obchodních komor nebo u DFV (Německý franšízantský svaz), což jim umožňuje přímo oslovit potenciální zájemce. V České republice jsou noví franšízanti získáváni konkurzem či na základě doporučení z odborných kruhů. Firma McDonald's kontaktuje potenciální zájemce formou letáku přímo ve svých provozovnách.

Občas bývá diskutována možnost získávat franšízanty prostřednictvím speciálních firem a poradenských kanceláří. Vyskytují se zde dvě do jisté míry rozdílná pojetí podle toho, mají-li být tyto služby placeny podle vynaložených nákladů nebo podle dosaženého výsledku. Druhá nejednotnost spočívá v tom, zda využívat pro různé smluvní oblasti více poradců a zda tito mají být s odvětvím svázáni a být ho znalí či nikoli. Odpovědi na tyto otázky záleží na každém jednotlivém případě. Zajímavým vývojem na poli hledání franšízantů je Franšízová burza pro hoteliérství a gastronomii, založená roku 1993 v Mnichově celou řadou renomovaných pohostinských zařízení. Franšízing je v pojetí zakladatelů mostem mezi středostavovským pohostinstvím a pohostinstvím, provozovaným v systému. Nová burza se obrací s rozsáhlou nabídkou na budoucí partnery, ať už franšízory či franšízanty a přispívá bezpochyby podstatnou měrou k nalezení vhodných franšízantů na poli gastronomie. Výběr franšízantů probíhá ve všech oborech obdobně. V České republice několikrát do roka probíhají veletrhy franšízových příležitostí a zprostředkováním informací o trhu pro nově vstupující do České republiky se zabývají příslušné ambasády. Významnou roli na poli výchovy a vzdělávání hraje Česká asociace franchisingu.

Problém nalezení *správného* franšízanta

Snad nejtěžším problémem při výstavbě franšízové sítě vůbec je vyhledat mezi uchazeči opravdu vhodné osoby a přimět je ke vstupu do systému.. Hned při začátku výstavby systému je výběr zvlášť" schopných partnerů neobyčejně významný, neboť na jejich počáteční činnosti závisí pověst a image systému.. Při tomto výběru je nutno postupovat o něco pomaleji a o to pečlivěji. Tato zásada nebývá bohužel v praxi často dodržena, protože franšízor chce po namáhavé přípravě konečně uplatnit svůj koncept v praxi.

Za účelem nalezení vhodného franšízanta vyvinuli v Anglii mnozí franšízanti tzv. "profil franšízanta" - a s úspěchem. Také v Německu se tato metoda používá stále více. Jde o průměr vlastností a kvalifikace stávajících franšízantů v daném systému.

Z něj může franšízor vidět, že jeho profil franšízanta vypadá přibližně následovně : 39-45 let, ženatý, dvě děti, úspěšná kariéra ve středním managementu, zklamaný z obchodní politiky zaměstnavatele a z nedostatku vyhlídek v dosavadním povolání, chce být svým vlastním pánem, žena ho v jeho snažení podporuje, on sám má, ale nemusí mít zkušenosti v odvětví, v němž je franšíza nabízena, jeho finanční situace je stabilizovaná a disponuje dostatečným majetkem, neboť může získat úvěr zatížením svého domu.

Tento příklad je zajímavý a příznačný a nastiňuje, jak by mohl vypadat profil franšízanta v Německu. Zajímavý, ale v Německu ani běžný ani schvalovaný, je typ franšízant bez jakýchkoli dřívějších zkušeností v oboru. Stejně jako v USA je zřejmě také v Anglii rozšířeno pojetí, podle něhož by sice měl mít vhodný franšízant

manažerské zkušenosti. Vychází se přitom z toho, že všeobecně znalosti jsou lepší, než dřívější zkušenosti z oboru, neboť ty by mohly negativně ovlivňovat přizpůsobení se franšízovému systému. Tento typicky anglosaský názor je bezesporu zajímavý, ale např. v Německu je však akceptován jen částečně. K tomu přispívá i fakt, že určitá povolání, která mohou být předmětem franšízy, předpokládají na základě živnostenského zákona vyučení v oboru.

Při zkoušce způsobilosti kandidátů by měl franšízor provést postupné přezkoušení dvou hlavních okruhů:

- a) V popředí stojí čistě věcné materiální poměry (věk a stav franšízanta, finanční situace, zdraví, zkušenosti atd.). Franšízor musí také dbát na psychologické faktory v souvislosti s charakterovým obrazem uchazeče.
- b) Katalogy vhodných charakterových vlastností franšízantů vydává příležitostně např. *Hubertus Boehm*. Mají určité své oprávnění, neboť určité vlastnosti jsou pro potřebné přizpůsobení se systému vhodné, i když ne nezbytné; jiné mohou image systému a snášenlivosti v něm přivodit podstatné škody.

Předpokládáme-li u kandidátů potřebné vlastnosti pro zaměstnání, jako obchodník schopný samostatně pracovat a hospodařit (to musí vyplynout z podkladů, osvědčení atd. jako u každého personálního rozhodování), jsou nejdůležitějšími vlastnostmi ideálního franšízanta snášenlivost, schopnost kompromisu, vstřícnost k franšízorovi, ostatním partnerům v systému a zákazníkům, spolehlivost, schopnost přizpůsobení, touha pracovat a uspět, připravenost k riziku a schopnost prosadit se mezi vlastními spolupracovníky.

Nevhodné charakterové vlastnosti jsou přeceňování se, nedostatek uvažování v širších souvislostech, přehnané zdůrazňování nepodstatných věcí, strohé jednání, nesympatické chování a nevhodné či málo pohotové vyjadřování.

Po několika jednáních a rozhovorech v domácnosti franšízanta i po hovoru s jeho manželkou může franšízor v průměrném systému učinit potřebné závěry. Musí se přitom vcítit do situace franšízanta, často využije i osobního či podnikového poradce, je-li tento dostatečně zblhlý v základních myšlenkách a v podstatě franšízinku.

Trénink franšízanta

Před zahájením činnosti vlastního franšízového provozu se musí franšízant podrobit tréninku, který je však třeba opakovat ještě vícekrát během trvání smlouvy. K hlavním povinnostem franšízora patří předávání vlastního, v praxi získaného know-how franšízantovi. Toto pojetí vychází hlavně z Nařízení EU pro franšízové dohody z 30.11.1988. Předávání know-how se uskutečňuje během úvodního školení a později v rámci komerční a/nebo technické podpory v průběhu celé doby platnosti smlouvy (Evropský kodex franšízinku).

Tréninkový koncept je součástí souboru služeb poskytovaných franšízorem. "Sahá od počátečního školení přes nabídky dalšího vzdělávání až po odborná školení a speciální vzdělávání." Podle směrnic DFV je trénink trvalou povinností franšízora i franšízanta a plní funkci budoucího rozvoje stávajícího systému.

Trénink by měl být vždy podle situace dotyčného systému co možná nejširše rozčleněn a podle výše zmíněných směrnic by měl obsahovat následující body: zbožíznalectví,

system organizace provozu, podnikové hospodářství, finance, nábor, výběr a vedení zaměstnanců, způsob prodeje a prodej.

V žádném případě není cílem tréninku vytvořit dokonalý prodejní automat. Spíše by se měl franšizant naučit bezprostřednímu zacházení s lidmi, neboť, prodejce je úspěšný jen tehdy, funguje-li mezi nimi osobní kontakt.

Trénink je jedna z nejdůležitějších činností ve franšizinku, který se tím zřetelně odlišuje od ostatních systémů prodeje. Podle jednotlivých případů mohou tréninkové kurzy trvat až měsíce i déle, je-li potřeba. Jsou ale také méně komplikované menší systémy, kde trvá trénink třeba jen týden či několik dní.

Zaškolení franšizanta do jeho speciálních činností patří k obvyklým povinnostem franšizora. Musí navazovat na předcházející trénink.

Vývoj a vybavení provozu se podle smlouvy téměř vždy děje na základě příkazu franšizora. Obzvláště vnitřní a vnější vybavení na největší význam pro dosažení a udržení image systému.

Dodání prvotního vybavení franšizantovi je rozhodující bod, na nějž musí dbát franšizor v rámci podpory před otevřením provozu, přičemž není důležité, zda je dodavatelem on sám či někdo jiný. Rovněž by měl franšizantovi poradit a pomoci při uskladnění zboží.

Zpracování prvních zaměstnanců franšizanta může být rozhodující pro jeho úspěch. Proto při něm nabízí franšizor aktivní pomoc, zvláště" nemá-li franšizant dostatečné zkušenosti s personálními a s nimi spojenými psychologickými problémy.

Závěr

Výše uvedené hypotézy byly prověřovány osobním dotazováním autorky v praxi. První hypotéza „znalost franchisingu není pro zaměstnance franchisové firmy důležitá“ se potvrdila. Dle názorů většiny dotazovaných (celkem 50 franchisorů, franchisantů a franchisových poradců) se 64 % domnívá, že znalost franchisingu pro zaměstnance není nutná. O to více zmiňují nutnost tréninku obchodních dovedností a znalostí sortimentu, resp. pracovních postupů. Zde spatřují nedostatek v nabídce kurzů a tréninků ze strany České asociace franchisingu. Na druhé straně zdůrazňují nezbytnost výchovy a výcviku v oblasti vyplývající z aplikace know-how samotným franchisorem.

Druhá hypotéza „vzdělávání v oblasti franchisingu je vyhovující“ se nepotvrdila. Většina respondentů (72%) se v praxi setkává běžně s neznalostí fungování franchisingu. Maximálně běžní občané spojují franchising s firmou Mc'Donalds', jiní zase považují franchising za jedinečný koncept, od kterého očekávají okamžitý přínos. Nevědí však co musí prověřit, aby se jejich očekávání naplnila.

Třetí hypotéza „úroveň znalostí franchisingu je nedostatečná navzdory dobré úrovni vzdělávání v této oblasti“ se opět nepotvrdila. Úroveň znalostí odpovídá pozornosti vzdělávacích institucí tomuto podnikatelskému konceptu. Předmět franchising v současné době vyučuje Vysoká škola hotelová a VUT Liberec (část kurzu zaměřeného na podnikání). Vzdělávání zajišťuje prostřednictvím Akademie franchisingu rovněž Česká asociace franchisingu. Občas se objeví bakalářské či diplomové práce na různých vysokých školách, které však nemají odpovídající úroveň.

Z výzkumu vyplývá, že je třeba koncipovat vzdělávání v oblasti znalostí aplikace metody franchisingu v podnikání. Je třeba frekventanty připravit na praxi v této oblasti a vytvářet tak podmínky pro rozvoj franchisingu z iniciativy úspěšných českých firem.

Literatura

- (1) FOLTÝNOVÁ, D., *Franchising v České republice*, 2004, interní publikace ČAF
- (2) KOTLER, P. *Marketing management*. 12.vyd. Praha: Grada Publishing, s.r.o., 2007. ISBN 978-80-247-1359-5
- (3) KOTLER, P., AMSTRONG, G. *Marketing*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, s.r.o.,
- (4) 2003. ISBN 80-247-0513-3
- (5) SVĚTLÍK, J. *Marketing – cesta k trhu*. 1.vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-48-2
- (6) HAVLÍČEK, K., KAŠÍK, M. *Marketingové řízení malých a středních podniků*. Praha: Management Press, 2005. ISBN 80-7261-120-8
- (7) KORÁB, V., PETERKA, J., REŤŇÁKOVÁ, M. *Podnikatelský plán*. 1. Vyd.Brno: Computer Press, a.s., 2008. ISBN 978-80-251-1605-0
- (8) VEBER, J., SRPOVÁ, J., a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-247-2409-6
- (9) *Franchising v České republice* [on-line], [cit. 20.2.2010] Dostupné z WWW: <<http://www.czech-franchise.cz/franchising/franchising-v-cr/>>
- (10) *Český statistický úřad* [on-line], [cit. 24.2.2010] Dostupné z WWW: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide
- (11) PLAMÍNEK, Jiří. *Vedení porad : Jak dosáhnout maximálního výsledku s minimem lidí, času a energie*. Praha : Grada Publishing, a.s., 2007. 112 s. Dostupné z WWW: <<http://books.google.cz>>. ISBN 978-80-247-2073-9

Kontaktná adresa

Doc. Ing. Lenka Turnerová, CSc.
Katedra marketingu
Vysoká škola hotelová v Praze 8, spol. s r.o.
Svídnická 506
181 00 Praha 8
e-mail: turnerova@vsh.cz
Tel.: 0042 283 101 124

Média a vzdělávání 2014
Media and Education 2014

Editoři: **Ing. Mgr. Josef Šedivý, Ph.D. – CZ**
 Ing. Jan Chromý, Ph.D. – CZ
 prof. Dr. Hab. Mirosław Kowalski – PL

Vydal: **Extrasystem Praha © 2014**
Ediční řada: **Didaktika, pedagogika**
Svazek: **15 – elektronické vydání**
Počet stran: **35**
 2,56 AA

ISBN 978-80-87570-20-3

